

1

4de jaargang nr. 1 jan-feb-maa 2006

Meander

natuurpunt

Natuur rondom Leie, Schelde en Zwalm

MEANDER

is het regionale contactblad voor de leden van de Natuurpuntafdelingen Schelde-Leie, Scheldevallei, Vlaamse Ardennen, Oudenaarde, Ronse en zwalm.vallei en voor de verschillende werkgroepen. Iedereen is welkom op onze activiteiten, ook niet-leden. Deelname aan wandelingen is steeds gratis en vrijblijvend

Lidmaatschap: Wie zich binnen onze regio aansluit bij Natuurpunt vzw krijgt automatisch ook driemaandelijks **MEANDER**.

Ledenadministratie

Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, tel. 09/386.38.95, arsene.benoot@skynet.be.

zwalm.vallei: Bart Magherman, Leonce Roelsstraat 5, 9620 Zottegem, 09/360.09.99, b.magherman@scarlet.be

Redactie

Jo Buysse, tel. 09/385.52.89
email: jozef.buysse@scarlet.be
Johan Cosijn, tel. 055/30.98.10
email: johan.cosijn@worldonline.be
Norbert Desmet, gsm 0494/65.33.91
email: desmetnorbert@hotmail.com
Rik Desmet, tel. 09/386.46.63
email: desmet.rik@scarlet.be
Philip Vergeylen, tel. 09/361.26.80
email: philip.vergeylen@scarlet.be

Foto's worden bezorgd aan:

jozef.buysse@scarlet.be

Werkten mee:

Patrick Alexander, Ludo Bauwens, Arsène Benoot, Jo Buysse, Tom Buysse, Johan Cosijn, Ronny De Clercq, Dominiek Decluyre, Gilbert De Ghesquière, Emiel De Jaeger, Jacques De Jans, Marc de Jonghe, Patrick De Rore, Rik Desmet, Norbert Desmet, Herman De Waele, Karel De Waele, Jurgen Dewolf, Anne Fobert, Gunther Groenez, Dries Hubrechts, Filip Keirse, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Lieven Nachtergaele, Eddy Saveyn, Natalie Schepens, Jeannine Tassyns, Frederik Vandaele, Paul Vandenbulcke, Jacques Vanheuverwijn, Philip Vergeylen, Frederik Willemyns.

Kafffoto: Staartmezen door Gerard Mornie.
Achtergrondfoto's: p. 4-5: Bruin zandoogje door Philip Vergeylen; p. 8: Roodborst door Paul Vandenbulcke.

Oplage: 2000

Gedrukt op cyclusprijs 90 g bij "Druk in de Weer" Gent.

3 Beste Natuurpunters

4 De Zegelaarbeekvallei

9 Latijn en Grieks

11 Mijlpaal: SOW wordt MOW

12 Cursus nachtvinders

12 Cursus planten voor beginners

13 Cursus natuurbeheer en nimby

14 Herfstweekend in de Oostkantons: verslag

Kalender januari-april, uitneembaar katern

18 JNM plant 530 struiken

19 Onvoorstelbare werelden

19 Zwalm.vallei belooft 300-ste lid

20 Voordracht over Mexico ... verslag

20 Nieuw natuurreservaat te Mullem

21 Cadeau voor jagers

21 Wintervogels of Noordse vogels?

22 Vogelwaarnemingen juni - augustus 2005

23 Bosbeheersplan en Wegbermen 2006

23 Vlaanderen boven en Tijdschrift Salamandre

23 Natuurpunt verhuist

24 De Brutale Braam

26 Het bois Joly te Ronse

35 De volgende Meander

36 Powerpoint- en diavoorstellingen

Beste Natuurpunters, beste natuurvrienden,

Karel De Waele

Het lijkt al een eeuwigheid geleden dat ik nog eens een voorwoord geschreven heb voor ons ledenblad dat toen nog "Natuurbeleving" als titel had. En nog uitzonderlijker is het dat ik de eer krijg het voorwoord te mogen schrijven voor het eerste nummer van een jaargang, ditmaal voor "Meander".

Toen ik onlangs, in november, tijdens een diavoordracht in Heurne mocht genieten van de mooie beelden van de prachtige natuur in China, met landschappen zoals op de Chinese prenten, met bergflanken waar de grillige boomtakken uit de nevelslierten opduiken, met een hele reeks endemische vogelsoorten waar onze vogeltwitchers bij zaten te likkebaarden ... toen dacht ik, onze erevoorzitter Ulrich Libbrecht indachtig: "Laat ons hopen dat de Chinezen, met hun traditie van Oosterse Wijsheid, deze unieke natuur met al zijn biodiversiteit naar waarde weten te schatten! Dat zij niet dezelfde fouten begaan als wij in onze Westerse Eigen-Wijsheid, die in onze rush naar steeds meer welvaart, alleen oog hebben voor kwantiteit en niet voor kwaliteit, m.a.w. voor welzijn, waardoor de natuur bij ons de laatste decennia steeds meer in de verdrukking geraakt is."

Maar kijk: de moderne Chinezen zijn blijkbaar mensen zoals wij, hun maatschappij is blijkbaar ook aangetast door de blindmakende ziekte "economitis". Want wat hoorden we een week later op radio en TV ? Dat 80 km van één van hun grootste rivieren besmet geraakt is met het kankerverwekkend benzeen door een "jammerlijk" ongeluk op een fabrieksterrein. Dat verschillende grote steden en dus miljoenen Chinezen zonder drinkwater zitten.

Wat een schril contrast met die mooie beelden van de week voordien! Weg die illusie van Oosterse Wijsheid (maar eigenlijk hebben we die illusie nooit gehad: elke beschaving, of ze nu westers is of oosters, heeft haar grote denkers gehad, die inderdaad over universele waarheden en wijsheden nagedacht en geschreven hebben, maar de machthebbers hebben meestal weinig oor naar deze filosofen, want zij - die machthebbers - moeten er in de eerste plaats voor zorgen dat zij aan de macht kunnen blijven!)

Waarmee ik zeker niet wil zeggen dat alle politici machtswellustelingen zijn. Integendeel: een groot deel van hen meent het ernstig en probeert om van deze wereld een betere plaats te maken. Maar tot onze spijt zien we toch dat het niet dezen zijn die echt tot de macht doorstoten en

dat ze alle moeite moeten doen om iets van gewicht in de weegschaal te kunnen leggen. Moest Charles Darwin nog leven, hij zou daar wel een evolutionaire verklaring aan kunnen geven (en het zou me niet verwonderen mocht Dirk Draulans, de huisbioloog van "Een" en "Knack", dit al niet gedaan hebben).

Moeten wij daarom pessimisten worden en ons mokkend in ons minireservaatje terugtrekken, in extremis in ons tuintje met een vijvertje waar nog enkele Alpenwatersalamanders in overleven, met een bloemenborder waar nog enkele vlinders rondfladderen? Overtuigd van ons eigen Grote Gelijk? Neen, uiteraard!

Niets is zo gevaarlijk als denken dat je de Waarheid in pacht hebt! Net zoals in de ecologie niets rechtlijnig verloopt en te herleiden is tot eenvoudige zwart-wit-wetten, zo ook is onze samenleving veel te complex om zo maar te kunnen opsplitsen in goed en slecht, in zwart en wit. Verstandige mensen weten dat er vele tinten grijs bestaan en dat wat goed voor de ene is, slecht kan zijn voor de andere, en dat je dus best een evenwicht probeert te bekomen zodat niets of niemand echt fundamenteel benadeeld wordt. Met andere woorden: of we het nu willen of niet, een behoorlijk functionerende maatschappij kan niet zonder compromissen. Maar dan moeten het wel eervolle compromissen zijn.

En dit impliceert dat als één (te machtige) partij het laken te veel naar zich toe wil halen, de andere (minder machtige) partijtjes het recht hebben naar de andere kant te trekken. En als ze dit eensgezind genoeg en lang genoeg doen, dat ze toch een eerlijker verdeling kunnen bekomen.

Om het met een suggestief beeld duidelijker te maken: als een reuzenolietanker om louter economische redenen steeds maar dicht bij de kust wil varen (met het risico op desastreuze olierampen) dan kunnen enkele kleine sleepbootjes toch hun krachten bundelen en lang genoeg in de goeie richting duwen om die tanker in veiliger wateren te houden.

Dat is de rol die weggelegd is voor de natuur- en milieuverenigingen. Op kortere termijn niet dankbaar en niet prettig, maar op langere termijn wel zinvol!

Terugkerend naar dat beeld met die tanker: mag ik Natuurpunt voor 2006 (en later) toewensen dat er zich vele krachtige sleepbootjes bij aanmelden om het zinvolle werk van de iets ouder wordende sleepboten voort te zetten ...

En individueel naar onze leden toe: moge 2006 een vruchtbaar, natuurrijk jaar worden, vol natuurbeleving, natuurstudie en natuurbescherming. En om hier ten volle te kunnen van genieten, wens ik jullie uiteraard een uitstekende gezondheid toe, jong én oud!

De Zegelaarbeekvallei (Middenloop Zwalm)

Dominiek Decleyle

Inleiding

In het volgende Meander nummer zult u een lijst vinden van de "officiële" natuurbuurt reservaten. Vanaf deze Meander wordt geprobeerd om deze gebieden beter aan u voor te stellen. De naam Zegelaarbeekvallei zult u in deze lijst echter niet aantreffen (lap, het begint al!). Voor de goede orde: we hebben het over reservaat Middenloop Zwalm ... maar ook weer niet helemaal.

De naam "Zegelaarbeekvallei" werd gekozen in functie van het wandelpad dat aangelegd werd in en rond Middenloop Zwalm en het Kloosterbos. De vallei van de Zegelaarbeek vormt namelijk het centrale element in dit wandelgebied. De wandellussen zijn zo gekozen dat ze de vallei doorkruisen van bron tot monding. Tijd voor een nadere kennismaking.

Zegelaarbeek

De Zegelaarbeek is een zijbeekje van de Zwalm dat zich heeft ingesneden in de steile oostelijke flank

van de Zwalmvallei. Hierdoor is een interessant landschap ontstaan met een grote variatie aan biotopen. We vinden hier, in het klein, een vrij goede staalkaart van wat de hele Zwalmvallei aan landschaps- en natuurschoon te bieden heeft.

Op de zuidgerichte flank van de Zegelaarbeekvallei ligt het Vossenhol (V), we vinden er hoofdzakelijk graslanden en wat beukenbos. De noordgerichte flank van het vallei wordt ingenomen door het Kloosterbos (K). Op de samenvloeiing van de Zegelaarbeek en de Kleine Zwalm met de Zwalm, ligt het Jansveld (J), een gebied met natte graslanden en broekbosjes.

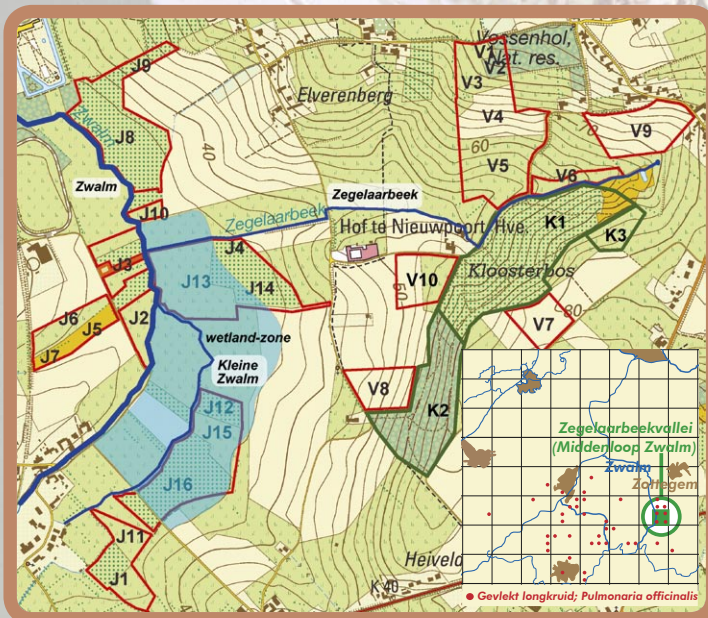
Gewone Agrimonie Gilbert De Ghesquière

Vossenhol

Het Vossenhol herbergt het oudste perceel van afdeling zwalm.vallei (V1), het is in beheer sedert het begin van de jaren '80 en aangekocht in 1989. Toen reeds trok het de aandacht omwille van zijn spectaculaire zomerbloei. Een meer uitgebreide historiek van dit gebied is te vinden in de biotoopstudie van Jan De Durpel (zie website zwalm.vallei).

V1 paalt met twee zijden aan een oud beukenbos (particulier bezit). Tegen dit bos aan bloeien een aantal uitgesproken zoomsoorten die bij dit bostype horen, zoals Echte guldenroede en Valse salie (zie bij Beuk in de "Oecologische Flora").

Verder weg van het bos staan op V1 de meer uitgesproken hooilandsoorten als Knoopkruid, Gewone agrimonie,

Wilde peen en vele andere. In de nazomer bloeit hier ook Blauwe knoop. Wie hier in de lente eens komt snuisteren, zal zeker Aardbeiganzerik aantreffen en opkijken van de grote aantallen Bleeksporig bosviooltje. De "Flora van de Vlaamse Ardennen" vermeldt verder ook nog Muizestaart, Wilde narcis, Liggende en Gewone vleugeltjesbloem, maar die mogen we ondertussen rangschikken onder "vergane glorie". Niettemin is dit de botanische parel van Middenloop Zwalm.

De percelen die hier bij aansluiten zijn veel recenter aangekocht en kennen een veel minder ontwikkelde flora. Het perceel V2 is een stukje gemengd loofbos gedomineerd door Beuk. Opmerkelijk is dat hier ook Winterlinde als bosboom voorkomt. De rand van dit bos werd vorige winter als hakhout onderhouden om een brede bosrand tot ontwikkeling te laten komen. In de zoom van dit bosje treffen we een mooie populatie Kraailook aan.

Het Vossenhol was ooit gekend voor de uitbundige bloei van Margrietten. Pakweg 50 jaar geleden bestond in Sint-Maria-Oudenhove nog de traditie om met Onze-Lieve-Vrouw-Hemelvaart de straten te versieren met deze bloemen. We kunnen het ons nog maar moeilijk voorstellen, maar het Vossenhol was toen de beste weide in de ruime omgeving om Margrietten te plukken. Ooggetuigen spreken van een "witte zee van bloemen". Tegen het einde

Margriet Frederik Vandaele

van de twintigste eeuw waren ze echter nagenoeg verdwenen. Onder het maai-beheer dat nu reeds een 5-tal jaar wordt gevoerd, beginnen de Margrietten zich gelukkig te herstellen, vooral op V3.

Het perceel V4 komt uit akkergebruik en kan hierdoor sneller evolueren naar soortenrijk hooiland. Mede door het uitstrooien van het maaisel van V1, zien we hier reeds na een paar jaar een explosieve toename van knooppkruid. Andere planten die het goed doen zijn Koninginnekruid, Heelblaadjes en sporadisch ook de Akkerdistel. Vanaf juni is het één van de betere plaatsen om vlinders waar te nemen, vooral het Bruine en het Oranje zandoogje komen er in grote aantallen voor, naast o.m. het Icarusblauwtje en de Kleine vuurvlinder.

Het onderste deel (V5) is veel vochtiger. De oorspronkelijke bedding van de Zegelaarbeek lag onderin dit perceel. We vinden er onder meer de Egelboterbloem en Pinksterbloemen.

Wantsen op Heelblaadjes Gilbert De Ghesquière

Deze laatste trekken een bescheiden aantal Oranjetipies aan. Naarmate er meer struiken in dit grasland verschijnen zullen de omstandigheden voor deze vlinder wellicht verbeteren (verpoppen gebeurt immers in het struikgewas). Het perceel wordt licht begraaasd zodat op termijn een vrij open wastine kan ontstaan met een struikbedekking van ongeveer 20 %. Dit perceel vormt dan ook een belangrijke overgangszone naar het Kloosterbos (zie "Bossen van Vlaanderen" voor meer info over wastinevorming).

De algemene visie voor het Vossenhol is het behoud en de ontwikkeling van graslandtypes. Het is opvallend dat de grote diversiteit in de flora sterk contrasteert met de geringe aanwezigheid van vogels. Daarom wordt de laatste jaren extra aandacht besteed aan de "ecologische infrastructuur": het aanleggen van hagen en houtkanten en de ontwikkeling van bosranden (zie ook verder).

Bruin zandoogje

Philip Vergeylen

Als laatste troef is er het stuk holle weg langsheen de Kloosterbosstraat. Door de inplanting van een brede houtkant (vooral Zomereik voor hakhoutbeheer) als "schouder" op V4 en V5, is een aanvang genomen met herstel van deze unieke biotoop.

Kloosterbos

De stad Zottegem is de belangrijkste eigenaar van dit bos (percelen K1-3). Het Kloosterbos bespreken als onderdeel van Middenloop Zwalm zou dus niet correct geweest zijn. Het gebruik van de term Zegelaarbeekvallei komt hieraan tegemoet.

In het Kloosterbos kunnen op basis van hun ligging twee delen worden onderscheiden. Beiden vertonen een kenmerkende doch sterk verschillende oud-bos flora.

Het noordelijke deel (K1) bevat de bronzone en de noordgerichte flank van de Zegelaarbeek. De voorjaarsflora wordt hier gedomineerd door Gevlekt longkruid. Daarnaast vinden we er Bosanemoon, Slanke sleutelbloem en bosviooltjes. In de rand aan de Kloosterbosstraat komt ook Moesdistel voor en een occasionele Brede wespenorchis. De boomlaag bestaat hoofdzakelijk uit populieren. De struiklaag bevat een groot aantal spontaan ontwikkelde Hazelaars, Gewone essen, Haagbeuken en Zomereiken. Het Kloosterbos is aangeduid als een zone met veel autochtone zaadbronnen. Het omvormingsbeheer dat gevoerd wordt door Bos & Groen (voor de stad Zottegem), bestaat uit het geleidelijk kappen van de populieren en het spontaan laten regenereren van een natuurlijk bos.

Het zuidelijk deel van het Kloosterbos (K2) ligt op de steile oostflank van de Zwalmvallei. Dit deel is veel droger en kan omschreven worden als een zuur eiken-beukenbos. In de kruidlaag vinden we typische oudbosplanten als Groot heksenkruid, Gewone salomonszegel en Ruwe smele. De struiklaag is hier veel ijler, het meest opvallend is dat er vrij veel Kamperfoelie voorkomt. Het omvormingsbeheer bestaat hier uit het vrijstellen van Zomereiken. De Beuken en de uitheemse Amerikaanse eiken dreigen immers deze inheemse soort te verdringen. Een aantal van deze bomen zal daarom binnenkort gekapt worden.

Het kappen van "mooie oude bomen" kan voor de argeloze wandelaar shockerend overkomen. We willen er daarom graag nog eens de nadruk leggen dat het beheer dat Bos & Groen hier voert, gericht is op het verwijderen van exoten en het laten ontstaan van een meer gevarieerd en natuurlijk bos.

Een gemeenschappelijk bosbeheersplan voor het Kloosterbos is er (nog) niet. De betrokken partijen

Beheerswerken

Dominiek Decluyre

(Zottegem, Bos & Groen en Natuurpunt) wachten dit echter niet af om te starten met enige vorm van samenwerking. Zo wordt V6 door Natuurpunt open gehouden, terwijl de aanpalende zone van het Kloosterbos door B&G beheerd wordt als middelhout (hakhout + overstaanders). Zo kan hier een brede mantel-zoom vegetatie ontstaan.

Natuurpunt streeft samen met de stad Zottegem naar een groter en rijker Kloosterbos. Op de percelen V6,7,8,10 zijn reeds belangrijke bosuitbreidingen gebeurd (V9 is nog in landbouwgebruik). Tot nu is dat gebeurd via aanplant van voornamelijk Gewone es en Zomereik, met belangrijke bijmenging van andere inheemse bossoorten (Haagbeuk, Boskers, Hazelaar etc.). Langs "definitieve" grenzen, bv. langs een openbare weg, zijn bosranden aangelegd met Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn, Hondсроos, Gelderse roos enz. Waar mogelijk wordt gewerkt met autochtoon plantmateriaal.

Ook de stad Zottegem realiseerde onlangs een aankoop (K3). Dit perceel is ingekleurd als botanisch waardevol

grasland en zal daarom als open plaats worden beheerd, met veel aandacht voor bosrandeffecten.

Een bijzonder experiment is de aanplant van V10. Dit perceel komt uit akkerbeheer. Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt om eerst wintergraan te zaaien en pas daarna de boompjes te planten. Deze zomer zagen we hier dus een graanveld met boompjes ertussen. Tot onze aangename verrassing groeide hier geen enkele distel. Deze winter wordt dit (hopelijk) een fourageerplaats voor de akkervogels.

Jansveld

De Zwalm maakt stroomafwaarts van Brakel, een brede bocht. In deze bocht monden zowel de Zegelaarbeek als de Kleine Zwalm uit. Het drassige gebied dat

Overstromingsbekken

Dominiek Decleire

zo is ontstaan wordt aangeduid met het toponiem "Jansveld".

Voor hier een ruilverkaveling, annex drainage, werd doorgevoerd was dit een natuurlijk overstromingsbekken voor de Zwalm. Vooral tijdens de winter was dit het geval. Nu treden overstromingen slechts op bij uitzonderlijke regenval. De overstroming van juni 2005 illustreerde dit op dramatische wijze (zie foto).

Natuurpunt heeft op het Jansveld reeds een aantal belangrijke aankopen kunnen realiseren. Hiertoe behoren goed ontwikkelde broekbossen, maar ook open gebieden. Het is de bedoeling dat het centrale deel (pakweg tussen J13 en J16) een open karakter

behoudt. De goed ontwikkelde bospercelen die het open gebied flankeren zullen uiteraard behouden blijven.

Zo vormen de percelen J8 en J9 een mooi boscomplex dat bovendien aansluit bij het domein van het kasteel van Lilare. De boomlaag bestaat uit een monotone aanplant van -inmiddels zieke- populieren. Door spontane opslag van bomen en struiken ontstaat hier reeds een nieuw bos dat geleidelijk de populierenaanplant zal verdringen. De echte rijkdom van dit oude bos zit weerom in de ondergroei. In de lente vinden we er Dotterbloem, Slanke sleutelbloem, Speenkruid en een belangrijke populatie Eenbes.

Het Jansveld kent ook een paar mooie elzenbroekbosjes (J1+J11, J5+J7 en oostelijk deel van J14). Naast de obligate Zwarte els vinden we er in het voorjaar vooral veel Dotterbloemen. Het perceel J6 is iets minder nat en is ingeplant met Gewone es, Zomereik en Zwarte elzen (als geboortebos voor de gemeente Brakel).

Het half-open gebied gevormd door J3 en J2 vormt de overgang naar het open gebied. J3 is een mooi ontwikkelde Moerasspirea-ruigte met tevens veel Smeerwortel, Kruisbladwalstro en op de drogere stukken enkele plekken Wilde bertram. J2 wordt sinds vorige zomer als hooiland beheerd. De wegberm langs deze percelen toot zich in de zomer met opvallend veel Grote kattestaart.

Het gebied tussen de Zwalm en de hoogtelijn van 35 meter (zie kaart) heeft potenties om te evolueren tot een "wetland" aan de Zwalm. We spreken over het gebied dat de huidige percelen J13 en J12,15,16 omvat en de weiden daar tussen. Dit gebied is een tiental hectare groot. Ondanks de drainering en de diepe ontwateringssloten blijft dit het jaar rond een drassig gebied, getuigen daarvan zijn Grote lisdodde, Groot moerasscherm en Valeriaan. Ook Pijptorkruid komt voor (J15), wat er zou kunnen op wijzen dat er hier en daar ook kwelwater aan de oppervlakte komt.

De vogelaars moeten het voorlopig stellen met Grasmus, Bosrietzanger en op de Zwarte elzen ook talrijke vinkachtigen. Binnen zwalm.vallei dromen sommigen (enfin, ikzelf dus) ervan dat het "wetland" uitgroeit tot een overwinteringsgebied voor

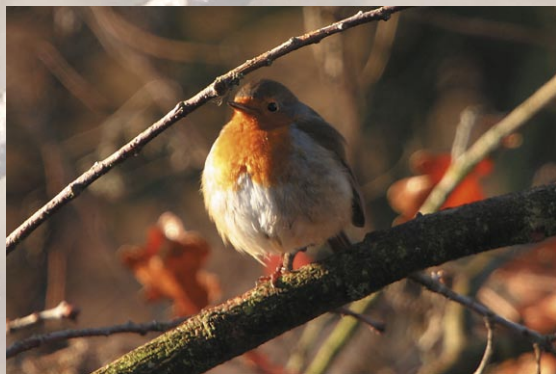

watervogels. Een vogelkijkhut op J14 behoort dan tot de mogelijkheden.

Binnen dit “wetland” komen nog een aantal populierenaanplanten voor. Om het gebied meer open te maken en dus aantrekkelijk voor water- en weidevogels, zullen de percelen J12 en J16 (en deels J14) in de komende jaren worden gekapt en weer omgezet tot grasland. In feite is dit een herstel naar de toestand van slechts enkele decennia geleden.

Groene linten

De Zegelaarbeekvallei kent een grote verscheidenheid

Roodborst

Paul Vandenbulcke

aan bosjes en bosfragmenten. Ze liggen niet zo heel ver van elkaar. Door het gericht aanplanten van hagen en houtkanten op de tussenliggende percelen kunnen meerdere doelen worden bereikt.

De hagen werden zo ingeplant dat ze op termijn corridors zullen vormen tussen de verschillende bosjes in de Zegelaarbeekvallei. Ze fungeren bovendien als (her-)aankleding van het landschap. Vele hagen en houtkanten zijn hier immers verdwenen onder impuls van de schaalvergroting in de landbouw.

De aanplant van hagen en houtkanten kadert ook in de versterking van de “ecologische infrastructuur”. Soorten als Heggemus en Roodborstje, typische bewoners van schaduwandjes, zullen hier dankbaar gebruik van maken. Voor vleermuizen zijn het bakens waarlangs ze op jacht gaan. Voor soorten met een complexe levenswijze kan het struikgewas een

belangrijke aanvulling zijn bij het graslandbiotoop (bv. het Oranjetipje).

De haagkanten vormen ook een windscherm aan de noordrand van het “wetland”. Binnen enkele jaren zullen deze struiken de wind temperen en beschutting bieden aan mogelijke overwinteraars in het gebied.

Tijdens de “Dag van de Natuur 2005” en een gelijkaardige plantactie in 2004 werden meer dan 1 kilometer “groene linten” aangelegd (zie <http://zwalmvallei.be/dvndn>). Deze omvatten hagen, houtkanten, bosranden, de schouder van een holle weg en zelfs een vogelbosje (V5).

Wandellussen van de Zegelaarbeekvallei

De Zegelaarbeekvallei is een mooi gebied met een uniek reliëf. Dit maakt van dit gebied een uitgelezen plaats voor het aanleggen van een wandelpad. Binnen een paar vierkante kilometer treffen we hier een onwaarschijnlijk grote variatie aan van goed ontwikkelde natuurgebiedjes. Natuurpunt zwalm.vallei heeft maximaal gebruik gemaakt van de potenties van zowel het eigen reservaat Middenloop Zwalm, als van het Kloosterbos om deze wandelroute langs zo divers

mogelijke plekje te sturen.

Tijdens de voorbije “Dag van de Natuur” werd het wandelparcours aangelegd (pijltes en voorlopige infoborden). De “wandeling van de Zegelaarbeekvallei”

bestaat uit twee lussen: de rode lus op Zottegemse bodem en de blauwe lus te Brakel (de keuze van de kleuren is uiteraard geheel toevallig). Ondertussen is met de stad Zottegem reeds een afspraak gemaakt voor een extra groene lus in het Kloosterbos. Alternatieve wegen worden in het geel weergegeven op het kaartje. De officiële opening van de “wandeling van de Zegelaarbeekvallei” gaat door op 4 mei 2006. Meer details over dit evenement vindt u in de volgende Meander. Maar u bent nu reeds welkom om het pad te verkennen. We wensen u alvast een aangename natuurwandeling.

Praktisch

- Start rode lus: aan de ingang van het Kloosterbos, Kloosterbosstraat Zottegem.
- Start blauwe lus: aan het zuiveringsstation, Zwalmbeekweg Brakel.
- De lussen zijn te combineren door overstap aan de “wisselpunten”. Laarzen zijn aangewezen !

Literatuur

- Flora van de Vlaamse Ardennen – Karel De Waele et al. – 2002.
- Oecologische Flora van Nederland – Weeda et al.
- Bossen van Vlaanderen – Guido Tack et al. - 1993.
- Terreinstudie Jan De Durpel: http://zwalmvallei.be/mlz_vossenhol_css.html.
- Dag van de natuur 2005 in Middenloop Zwalm: <http://zwalmvallei.be/dvdm>.

Dank

Met dank aan Joris Otte en Herman Haustraete voor de geleverde informatie en aan Jan Francois (conservator MLZ) voor informatie en kaartmateriaal.

Voor schitterende foto's, allereerste waarnemingen, bezoek onze website met bijna dagelijks nieuwe gegevens over natuur in onze streek.
<http://users.skynet.be/wielewaal>

Latijn en Grieks

■ **Emiel De Jaeger**

We gaan verder met het woord ‘schitterend’. Het Latijn heeft daarvoor een drietal werkwoorden: **fulgere, splendere en nitere**; de eerste twee kwamen in het herfstnummer van 2005 aan bod, nu behandelen we nitere en enkele afgeleiden.

■ **nitens** = onvoltooid deelwoord van nitere.

Anthoxanthum nitens Schouten & Veldk. (Hierochloe odorata Beauv.) (poaceae): Veenreukgras - kruipende wortel; bladeren van bloeistengel zeer kort, die van vegetatieve stengels veel langer (tot 30 cm); bloeiwijze pluimvormig; aartjes aan de voet groen of paars, bovenaan goudbruin; plant ruikt naar cumarine.

Aphelandra nitens (acanthaceae) - bronskleurig blad; groene schutbladen; rode kroonbladen.

Attelabus nitens (attelabidae): Eikenbladrolkever - snuitor op eiken, rolt blad op voor larve.

Phainopepla nitens (bombycillidae): Zwarte zijdevliegenvanger.

Torymus nitens (torymidae) - sluipwesp.

Ulmus nitens Moench (ulmaceae): Gladde iep - jonge takken soms met kurkvleugels; bladeren langwerpig ovaal, met lange spits.

■ **auronitens**: aurum = goud (L) + nitens.

Carabus auronitens (carabidae) - loopkever, groen.

■ **praenitens** = onvoltooid deelwoord van praenitere = schitteren, uitblinken (L) < prae = zeer + nitere.

Primula praenitens Ker-Gawl. (primulaceae): Chinese sleutelbloem, Chinese primula - kelk opgeblazen met sterk verbrede voet; bladeren breed ovaal; bloemen in schermen of kransen, wit, roze, rood, blauwpaars, soms bont.

■ **subnitens**: sub = een weinig (L) + nitens.

Sphagnum subnitens: Glanzend veenmos.

■ **nitidus** = schitterend, glanzend (L) < nitere.

Abra nitida Müller (bivalvia): Glanzende dunschaal

- sterk glanzend wit.

Aglaonema nitidum curtisii (araceae) - witte tekening langs de bladnerven.

Arundinaria nitida (Sinarundinaria nitida) (poaceae) - stengels paars, met wasachtig laagje; bladeren smal lancetvormig, met borstelige rand, berijpt onderaan; China.

Avicennia nitida (verbenaceae): Parwa - bomen van vloedbossen met vastere bodem; talrijke aspergeachtige ademwortels; tropisch Amerika.

Buteo nitidus (accipitridae): Grijze buizerd, Mexicaanse buizerd, Glanzende buizerd.

Cola nitida A. Chev. (sterculiaceae): Kola(boom) - vruchten met vijf bobbelige deelvruchten; vlezige zaden (kolanoten), bitter; Afrika.

Euspira nitida Donovan (Euspira pulchella Risso) (gastropoda): Glanzende tepelhoren.

Fargesia nitida (poaceae):

Tuinbamboe.

Ficus nitida (F. benamina)

(moraceae): Waringin,

Treurvijg - zijtakken enigszins hangend; blad leerachtig, elliptische, met slanke punt.

Gomortega nitida (Gomortega keule) (gomortegaceae) - altijdgroene boom; aromatische olieklieren; Zuid-Chili.

Hemilepton nitidum Turton

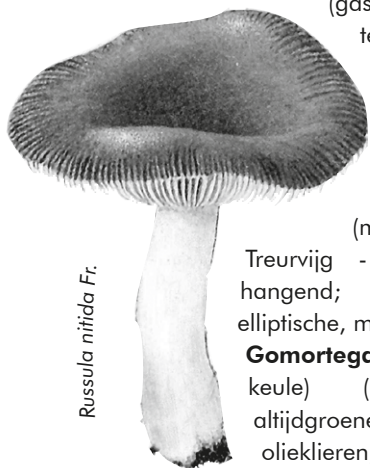
(bivalvia): Wit muntschelpje - ovaalrond, zeer plat, kalkwit.

Lonicera nitida (caprifoliaceae): Chinese kamperfoelie - blad eivormig, tegenoverstaand, glanzend; gele (geelgroene, roomwitte) bloemen; paarse of amethistkleurige besjes.

Rosa nitida Willd. (rosaceae) - jonge takken bedekt met naaldstekeltjes; bladeren met zeven tot negen kleine, lange, smalle blaadjes, bovenaan glad en glanzend, donkergroen, bruinrood verkleurend.

Rudbeckia nitida Nutt. (asteraceae): Zonnehoed - blad smal eirond of lancetvormig; bloemen geel met bolvormige schijf, straalbloemen teruggeslagen.

Russula nitida Fr. (russulaceae): Kleine berkenrussula - variabel van kleur, onder berken.

Russula nitida Fr.

Thymus nitidus (lamiaceae) - zodenvormend; lilaroze bloemen.

Zonitoides nitidus Müller (zonitidae): Donkere glansslak.

■ **nitidissimus** = superlatief van nitidus.

Ebala nitidissima Montagu (gastropoda): Fijngestreept speldhorentje - glasachtig wit, doorschijnend.

■ **nitidosus**: nitidus + adj. suffix.

Nucula nitidosa Winckworth (bivalvia): Driehoekige parelmoerneut - driehoekige schelp, vaak radiaire kleurstrepen, gekartelde onderrand.

■ **nitidulus**: nitidus + dim. suffix.

Anthaxia nitidula (buprestidae) - Prachtkever, mann. groen, vrouw. purper/roodachtig.

Cleptes nitidulus (chrysididae, cleptidae) - Goudwesp.

Estrilda nitidula (ploceidae, estrildidae): Groene druppelastrild.

Homocoryphus nitidulus (tettigoniidae) - Afrikaanse sabelsprinkhaan.

Psilopa nitidula (ephydridae) - glimmend vliegje.

Ruspolia nitidula (tettigoniidae) - sabelsprinkhaan.

■ **nitidibaccatus**: nitidus + baccatus = met parels versierd (L < bacca = bes, parel + adj. suffix).

Solanum nitidibaccatum Bitter (Solanum sarachoides auct., Solanum physalifolium Rusby var. nitidobaccatum Edmonds) (solanaceae): Glansbesnachtschade - blad eirond-ruitvormig, soms gaafrandig, meestal getand; bloemkroon wit; bessen groen met lichtgroene aders, sterk glanzend.

**Bezoek de website van
Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus
<http://vlaamseardennenplus.be>**

Erratum: Op blz. 29 van het herfstnummer 4-2005 speelde het computerduiveltje ons parten. De foto van het Bezemkruiskruid kreeg het nummer 4 terwijl dit 3 moest zijn. Anderzijds was het nummer 4 bij de foto van het Jacobskruiskruid weggevalen. Een en ander kon verwarrend zijn bij het lezen van het artikel.

Mijlpaal in 30-jarige geschiedenis van Stichting Omer Watzet vzw

■ Marc de Jonghe

Op een persconferentie maakte de Stichting Omer Watzet op maandag 28 november haar nieuwe naam bekend. Voortaan gaat de Vlaamse Ardennen-verdediger door het leven als **Milieufront Omer Watzet**. De naamswijziging kwam er om twee redenen. De belangrijkste is een juridische: door de nieuwe vzw-wetgeving kan een vzw niet langer de naam 'stichting' dragen. En van die gelegenheid maakte de vereniging meteen gebruik om haar doelstelling in haar naam duidelijker te maken. En dus werd het Milieufront Omer Watzet. Daar werden meteen een nieuw logo, en uiteraard nieuwe digitale adressen aan gekoppeld.

Ongeveer twee maand geleden kregen we bericht van het ministerie van Financiën dat we onze toestemming om fiscale attesten uit te schrijven zouden kwijtspelen. Het woord 'stichting' in onze naam diende te verdwijnen. Volgens de nieuwe vzw-wetgeving is een stichting een vereniging met een ander juridisch statuut. Een vzw mag dus niet de term 'stichting' in zijn naam gebruiken. Stichting Omer Watzet vzw is een voorbeeld van wat de wet een 'valse stichting' noemt. Op onze Algemene Vergadering van 21 oktober 2005 beslisten we om onze naam te wijzigen in **Milieufront Omer Watzet vzw (MOW vzw)**.

Omer Watzet blijft dus in onze naam. Hij is tenslotte de man die de term 'de Vlaamse Ardennen' de wereld instuurde en heel wat boeken schreef over de natuur en het landschap in onze regio. Maar we willen voortaan via onze naam duidelijk maken dat we een milieuvereniging zijn, vandaar dus: Milieufront.

We hebben een nieuwe naam en we hebben ook een nieuw logo. Ook het web- en mailadres veranderden van naam: www.milieufrontomerwatzet.be en info@milieufrontomerwatzet.be. Ons adres, telefoon- en faxnummer blijven hetzelfde.

Een nieuwe naam, een nieuw elan

Zijn we nu een nieuwe vereniging? Natuurlijk niet. We blijven ons net zoals bij onze oprichting in 1975 nog altijd inzetten voor "het behoud, de bescherming en verbetering van het menselijk en natuurlijk leefmilieu kaderend in een duurzame ontwikkeling van de samenleving, waarbij voldaan wordt aan de behoeften van de huidige generatie, zonder dat daarbij de behoeften van de volgende generaties in het gedrang komen".

Vorig jaar werd een grondige professionalisering van het secretariaat doorgevoerd. Twee voltijdse en twee halftijdse krachten staan in voor de ondersteuning van onze vrijwilligers verspreid over 21 gemeenten in Zuid-Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen (Anzegem, Avelgem, Brakel, Deinze, De Pinte, Gavere, Geraardsbergen, Horebeke, Kluisbergen, Kruihouthem, Lierde, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Waregem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte en Zwalm).

De discussie rond onze naamswisseling heeft een nieuwe dynamiek teweeggebracht. Met een versterkte bestuursploeg is Milieufront Omer Watzet vzw meer dan ooit klaar om werk te maken van zijn kernthema's. Ruimtelijke ordening, mobiliteit, ecologisch bouwen,

natuurbescherming, afvalpreventie, waterzuivering, trage wegen en biologische landbouw zijn altijd al vaste waarden geweest in onze werking en zullen dat ook blijven. Maar ook over cultureel erfgoed, lichtvervuiling, jacht, vogelbescherming, enz. blijven we een woordje meepraten.

Met de gemeenteraadsverkiezingen in oktober 2006 dient zich een ideaal moment aan om beleidsondersteunend en -corrigerend te gaan werken. We zijn volop bezig met de opmaak van een eisenbundel. Rond deze eisenbundel zetten we momenteel een traject op van overleg, communicatie en actie.

Milieufront Omer Watzet vzw zal ervoor zorgen, met een versterkt engagement naar milieu toe, dat zijn nieuwe naam binnen de kortste keren zal ingeburgerd zijn zowel bij de politici als bij de bevolking.

We zijn klaar voor minstens nog eens 30 jaar.

Cursussen in onze regio: Planten,

Cursus Nachtvinders 2006

In de zomer van 2006 organiseert Natuurpunt Scheldevallei een cursus "Nachtvlinders". Nachtvlinders vormen een uitgebreide en voor velen onbekende groep. Ze werden, in tegenstelling tot dagvlinders, nog niet zo goed onderzocht, zowel op vlak van ecologie als op vlak van trend en verspreiding. Nochtans is het een erg interessante soortgroep met ook heel wat variatie in vorm en kleur. De cursus bestaat uit twee theorielessen en twee praktijkexcursies.

- De twee theorielessen (vrijdag 9 en 16 juni) gaan door in zaal Amigo te Heurne, Heurnestraat 235 (nabij de kerk). Start om 19u. Einde 22u. Bij ideaal weer kijken we nadien al eens buiten.
- De eerste praktijkles (avondexcursie) gaat door op vrijdag 23 juni. Samenkomst om 20u aan zaal Amigo te Heurne. Voor deze nachtextcursie gaan we op avondexcursie in de Scheldevallei te Heurne. Vanaf 23u proberen we vlinders te lokken aan 't Dal of gewoon aan het terras dat uitkijkt op de Scheldevallei.
- De tweede praktijkles (ochtendexcursie) gaat door op zaterdag 1 juli. Start om 6u30 aan zaal Amigo te Heurne. Na de excursie en het bekijken van de gelokte nachtvinders genieten we van een afsluitend ontbijt in

zaal Amigo.

Lesgever: Wim Veraghtert, educatief medewerker van Natuurpunt Educatie.

Inschrijven kan je door overschrijving van € 20 voor leden, € 25 voor niet-leden op reknr. 891-2540092-60 van Natuurpunt Scheldevallei, Burg.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper. Cursusboek en ontbijt inbegrepen.

Indien je nog meer inlichtingen wenst over de cursus, dan kun je terecht bij Jacques Vanheeuverswyn, Burg. P.Ceuterickstraat 18, 9890 Asper, tel. 093/24.09.42, Jacques.Vanheeuverswyn@pandora.be

Cursus Planten voor beginners 2006

In het voorjaar van 2006 organiseert Natuurpunt zwalm.vallei een cursus "planten voor beginners". Dit is een instapcursus voor mensen zonder (of met een geringe) plantenkennis. Deze cursus is een unieke kans om onder begeleiding kennis te maken met de boeiende diversiteit in het plantenrijk. Natuurpunt zwalm.vallei biedt u nu de kans om deze cursus in eigen regio te volgen.

De cursisten maken kennis met een aantal basisbegrippen tijdens twee uitgebreide theorielessen. De deelnemers ontvangen daarbij eveneens een syllabus. De lesgever is Hans Vermeulen, educatief medewerker van Natuurpunt Educatie.

Nadien volgen zes excursies op het terrein om een praktische kennis te verwerven, onder leiding van dezelfde lesgever. De excursieplaatsen geven hun mooiste voorjaarsbloei op het moment van de verkenning, er vallen dus telkens nieuwe en boeiende ontdekkingen te doen.

Als opvolging kunnen de deelnemers na de cyclus deelnemen aan de plantenstudieactiviteiten van de afdeling (zie activiteitenkalender op p. 2 van de wikk, bv. 8 juni, 24 juni en 27 aug)

Praktisch

Inschrijven voor de cursus doe je door het inschrijvingsgeld van € 30 te storten op rek 920-1016321-35 van Natuurpunt zwalm.vallei, met vermelding Cursus planten. Max. 25 deelnemers.

Inlichtingen bij Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39 of Dieter Everaert, tel 0484/29.50.96.

De **theorielessen** gaan door op woensdag 15 en 22 februari 2006, van 19u30 tot 22u30 in het College, Ooststraat 44 te Bevegem-Zottegem (nabij station Zottegem).

De **excursies** gaan door van 14 tot 17u, op volgende data en plaatsen (zie tabel rechts hiernaast):

Nachtvlinders en Natuurbeheer

Instapcursus Natuurbeheer 2006

Dit voorjaar organiseert Natuurpunt Vlaamse Ardennen een "instapcursus natuurbeheer".

Doelgroep van deze cursus zijn mensen die geïnteresseerd zijn in natuurbeheer en al diegenen die meewerken of willen meewerken aan het beheer van een natuurgebied. Via deze cursus kunnen ze zowel theoretisch als praktisch kennis maken met de verschillende facetten van natuurbeheer. De instapcursus maakt deel uit van een groter traject "Natuurbeheerder" rond gebiedsgerichte vorming.

De cursus bestaat uit 6 lessen gevolgd door 4 excursies.

- In de eerste les krijg je een algemene inleiding en de nodige historiek rond natuurbehoud, -beleid en -beheer in Vlaanderen.
- In de tweede les worden de stappen en keuzes toegelicht die men doorloopt bij aankoop en beheer van een natuurgebied, evenals het verloop van het proces dat je volgt bij het opmaken van beheersplannen.
- Vervolgens wordt verder ingegaan op landschapsecologie en abiotiek: het natuurgebied en zijn omgeving, interacties en mogelijkheden.
- Twee lessen worden vervolgens gewijd aan het beheer van de verschillende ecotopen voorkomend in Vlaanderen.
- Een laatste les handelt over openstelling van reservaten en het organiseren van een werkdag.
- De vier excursieplaatsen worden tijdens de cursus bepaald, naargelang de interesse van de deelnemers voor het type terreinen.

De theorielessen gaan door op donderdagavond 12, 19 en 26 januari en 2, 16 en 23 februari, telkens van 19u30 tot 22u30 in zaal Amigo, Heurnestraat 235 te Heurne (nabij de kerk).

De excursies gaan door op zaterdagmiddag 25 februari en 4, 11 en 18 maart, telkens van 14 tot 17u.

Lesgever is Toon Van Mierlo, educatief medewerker van Natuurpunt Educatie.

Inschrijven voor de cursus doe je door het inschrijvingsgeld van € 40 voor leden en € 50 voor niet-leden te storten op rek - 891-2540218-89 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen, Burg. P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper.

Indien je nog meer inlichtingen wenst over de cursus, dan kun je terecht bij Jacques Vanheeuverswyn, Burg. P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper, tel. 093/24.09.42, Jacques.Vanheeuverswyn@pandora.be

Nimby

Een paar jaar geleden reden sommige motorcrossers rond met een klever op de obligate camionette met daarop de tekst "groenen, handen af van onze hobby" (of iets dergelijks...). Het heette toen blijkbaar dat de groenen onverdraagzaam waren tegenover andere gebruikers van de open ruimte.

Nu de provincie Oost-Vlaanderen op zoek is naar een permanent crossterrein blijkt dat 'het maatschappelijke draagvlak' (zoals dat zo mooi heet) toch niet zo groot is want keer op keer stuit een mogelijke inplanting op verzet. Blijkbaar zijn dus toch niet alleen de groenen van oordeel dat een dergelijke lawaaijerige activiteit niet

thuishoort in de open ruimte. Anderzijds is het uiteraard ook weer een staaltje van de 'nimby' mentaliteit van de Vlaming (not in my back yard): Het kan mij al niet schelen als ik er maar geen last van heb...

Datum	Excursiegebied	Afspraakplaats
25/03/2006	Perlinckbeekvallei	Kerk Sint-Blasius-Bloekel
01/04/2006	Kloosterbos	Kloosterbosstraat, Sint-Maria-Oudenhove
22/04/2006	Wachtbekken	Velzekestraat-Jan de Lichtepad, Velzeke-Zottegem
29/04/2006	Boterhoek	Boembekemolen, Boembekestraat, Michelbeke
06/05/2006	Mijnwerkerspad	Boembekemolen, Boembekestraat, Michelbeke
13/05/2006	Uilenbroek-Parkbos	Waesberg, Sint-Maria-Lierde

Herfstweekend Oostkantons (29-10 tot 1-11-2005)

Deelnemers: 31

Gids: Karel De Waele

Johan Cosijn

Alle deelnemers zijn ruimschoots op tijd op de afspraakplaats. Een goed voorteken voor een geslaagde vierdaagse? In ieder geval belooft het tijdstip en het landschap een natuurbelevingsweekend van de bovenste plank.

Na een eerste kennismaking en een deugddoende kop koffie zet de kolonne van elf personenwagens zich in beweging en volgt Karel naar de parking boven het stuwmeer van de Vesder (of Wezer) in de buurt van Kettenis, ten Noord-Oosten van Eupen. Hier start de eerste wandeling van ons herfstweekend. De zon schijnt volop vanuit een staalblauwe lucht. Er waait een lichte bries. We zijn er klaar voor.

Aan het stuwmeer valt de lage waterstand op. Het donkere Osthertogenwald geeft stap voor stap zijn geheimen prijs. Blauwe bosbes, Struikheide, Geoorde wilg, Valse salie en Pijpestrootje wijzen op een zure, arme, heideachtige bodem. De talrijke Vliegenzwammen komen hier voor onder naalddhout (vnl. Fijnspar). Ze leven in symbiose met de wortels van de bomen. Vingerhoedskruid, Dubbelloof en Hangende zegge begeleiden ons naar de picknickplaats, midden in het bos. Op een houten brugje vleien we ons neer. Het is helemaal niet koud. Boomklever, Glanskopmees en Groene specht laten zich horen.

Het kerkje van Kessenich past wonderwel in het bocagelandschap van deze streek. Glooiende hellingen met veel kleine landschapselementen (hagen, houtkanten, bomenrijen) in een wijsd landschap. Het Katharinenbusch is alom bekend. Van heinde en ver komt men het eiken-beukenbos bezoeken en bestuderen. Op de hellingen met zwaardere kleigrond gedijen eikenbossen met Beuken goed. Dit loofbos biedt plaats aan Winteraik, Beuk, Ruwe berk en Lijsterbes. Er komt opvallend veel Hulst voor onder de loofbomen. Dit maakt het zo bijzonder. Het kan worden gedefinieerd als een acidofiel eiken-beukenbos van het submontane type

en is zowel aangepast aan de bodem als aan het klimaat.

Grote centaurie staat nog (of alweer) in bloei. We horen veel Boomklevers en zien een Boomkruiper. De bermen langs het bospad zijn over honderden meter stevig omgewoeld door Everzwijnen. Op sommige plaatsen zijn de sporen nog vers. Het Everzwijn is hier alom tegenwoordig. Brem, Witte klaverzuring, Brede wespenorchis en een vrouwtje Goudvink brengen ons terug naar de parking.

We begeven ons naar ons logement voor de komende dagen. Hotel Drosson in Wirtzfeld (Büllingen) ligt op een hoogte van 600m boven de zeespiegel in het natuurpark Hoge Venen – Eifel en op één kilometer afstand van het stuwmeer van Bütchenbach. We nemen er onze intrek, genieten van een heerlijk avondmaal en zien dat het goed is.

Na het ontbijt maken we de picknick klaar en vertrekken met zo weinig mogelijk wagens naar Müringen. Een oude steengroeve dient als parkeerplaats. De vallei van de Holzwarche is één van de eerste RNOB-reservaten en is één van de mooiste natuurgebieden

Rode wouw

Gerard Mornie

van België. In deze vallei, waar de beek nog vrij mag meanderen, bloeien in het voorjaar duizenden Wilde narcissen en tooien de vallei in een wondermooi geel kleed.

In de verte bespeuren we Torenvalk, Buizerd en ... Rode wouw. Gelukkig is Wim teruggekeerd naar de parking om zijn telescoop te halen. We zullen er geen spijt van krijgen. In de helling langs het pad dagzoomt leistein. Valse salie en Vingerhoedskruid zijn weer van de partij. We ontmoeten een Beuk van

meer dan een eeuw oud. Zijn majestueuze takken reiken tot aan de blauwe lucht.

Midden in een verlaten steengroeve ligt een kleine poel. Larven van de Vroedmeesterpad zwemmen in het water. Het zijn grote 'dikkopjes' met een heel dikke kop. De bladeren van Duizendknoopfonteinkruid drijven op het wateroppervlak. Beemdkroon bloeit. Een Rode wouw zweeft boven de bomen. In het bos staan Blauwe en Rode bosbes door elkaar. Dennenzwavelkop, Eekhoortjesbrood, Tweekleurige trechterzwam, Roodsteelfluweelboleet en tientallen Vliegenzwammen zijn de meest in het oog springende soorten paddestoelen. Atalanta en Dagpauwoog fladderen voorbij.

Een knuppelpad leidt ons een dertigtal meter het Bocksvenn in tot bij Der Weisse Stein. Een bleke, platte monoliet. Een offersteen van de Germanen. De zon schijnt uitbundig over het veen. Twee vrouwtjes Blauwe kiekendief laten zich eventjes bewonderen. De witte stuit is opvallend. Een eenzame Kraanvogel vliegt langzaam maar vrij dicht voorbij. In de berm komt Bergvenkel voor. Tussen de bomen staat massaal Adelaarsvaren, tot meer dan twee meter hoog. Zum Büchsel biedt nog Parelstuifzwam, Paarse schijnridder, Zachtstekelige stuifzwam. We zijn terug op de parkeerplaats en spreken er onze picknick aan. Terwijl menig een siësta inlast of een zonnebad neemt ontdekken we Gespleten hennepnetel en Bitterzoet in deze steengroeve.

Na de middag vertoeven we in het Gemeindewald Krinkelt. We vinden er mooie Bekermossen, Brem, Bergvenkel en Dubbelloof. Drie Reetjes springen galant weg tussen de bomen. In een grotere steengroeve is de gelaagdheid goed zichtbaar: leisteen met daarboven zandsteen. Na een scherpe bocht en een korte, steile klim worden we beloond met een mooi zicht op de vallei van de Holzwarche. Door het mooie weer zweven Buizerds talrijk op thermiek. Een Sperwer komt hen vervoegen. In de toppen van de struiken midden in het boccagelandschap zitten Vinken en Kepen zij aan zij. Een eenzame Klapekster is zo vriendelijk om lang te poseren zodat vrijwel iedereen ze kan bewonderen door de telescoop. Dankjewel Wim. In het bos ligt een groot, hoog nest van Rode bosmier en er schijnbaar verlaten bij.

Terug aan de steengroeve laten we ons leiden door

de GPS van Herman. Langs smalle wegjes door het schitterend landschap genieten we van de ondergaande zon. Het hotelpersoneel bezorgt ons een heerlijke avond. Als toemaatje speuren we door de telescoop naar leven op Mars. Momenteel staat deze planeet 'dicht' bij de aarde. Na een discussie over de invloed van de maan op eb en vloed en hoe dat dan zit aan de andere kant van de aardbol zoeken we tevreden onze kamer op en zien die nacht sterretjes in onze dromen.

De volgende ochtend hebben Wim en Patrick Rode wouw, Buizerd en Torenvalk waargenomen tijdens hun wandeling voor het ontbijt. Dit stemt ons gunstig en het weer zit weer mee. Op weg naar Manderfeld zien we een zeer bleke Buizerd op een weidepaal, een koppel Torenvalken en in de verte een groot windmolenpark: dit moet al Duistland zijn.

Even uitblazen

Jacques De Jans

Bij de start van de wandeling, in de omgeving van het Hasenvenn, zitten Kramsvogels en Koperwieken in de kale bomen. Twee zeer bleke Buizerds met pluimen op de poten, vermoedelijk Ruigpootbuizerds, contrasteren mooi met het groen van de Fijnsparren. Robertskruid en Driekleurig viooltje staan in bloei. Een Geelgors zingt. Een eindje verder hangt een vrouwtje Torenvalk te bidden en duikt plots de weide in. Enkele ogenblikken later vliegt ze met haar prooi naar de dichtstbijzijnde weidepaal. Ze scheurt met haar bek de muis aan flarden en verorbert ze met smaak.

Gewone ereprijs, Gewoon barbarakruid en Witte veldbies bloeien weelderig. Een aanplant van jonge Beuk tussen Fijnspar maakt deel uit van de 'Renaturierung im Ramen des Talerprojektes Naturpark Hohes

Venn – Eifel’ en moet zorgen voor de ‘Entfichtung zur wiederherstellung der natürlichen Flora und Fauna’.

We rijden richting Buchholz. Onderweg vliegt een groepje van ongeveer dertig Kraanvogels voorbij in V-vlucht. In Buchholz nuttigen we onze picknick in de buurt van een verlaten spoorweg. Vermoedelijk een onderdeel van de Vennbahn. In de buurt bloeit Slangekruid, Avond- en Dagskoekoeksbloem en Akkervergeet-mij-nietje.

Tijdens de namiddagwandeling in het Konnertsbush laten Boomklever en Goudhaantjes zich duidelijk horen. Er staat veel Dubbelloof langs het bospad. Op de rechterflank staat beukenbos zonder kruid- of struiklaag, met alleen een strooisellaag van afgevalen bladeren, zoals we dat kennen van het Zoniënwoud.

Landschap in oostkantons

Johan Cosijn

Alleen zijn de Beuken merkkelijk kleiner. Langs de beek staan mooie Zwarte elzen. Sijsjes doen zich te goed aan de zaden van de elzenproppen. Een natuurlijk meanderend beekje zoekt zijn weg in de mooie vallei. Schotse hooglanders beheren het grasland.

Kastanjeboleet, Kleverig koraalzwammetje, Rode koolzwam, Dennenmoorder en Tonderzwam vervoegen het paddestoelenlijstje. Na de Valse salie, bloeiend Vingerhoedskruid, Biggekruid en Dubbelloof last Karel een korte pauze in. Marleen en Chantal zetten de achtervolging in op een Meeldauwlieveheersbeestje (okergelig, doorschijnend, met bleke stippen). Doorheen een bos met Douglasspar en Lork komen we aan de wagens. Terug in het hotel proberen we met verdeeld succes de kegelbaan uit en genieten van het laatste avondmaal in Wirtzfeld.

Wim en Patrick hebben 's morgens reeds Zwarte

roodstaart, veel Buizerds, Blauwe reiger, Torenvalk en Kramsvogel gezien. Na het ontbijt en het inladen nemen we afscheid van de metgezellen die huiswaarts keren of andere oorden opzoeken. We rijden naar Born voor de laatste dag van ons herfstweekend in de Oostkantons. Vanuit de auto bemerken we Torenvalk, een bleke Buizerd, Rode wouw en een platgereden Vos. Aan de kerk van Born start de wandeling. Het pad loopt onder een indrukwekkende spoorwegbrug. Van de waargenomen vogelsoorten onthouden we vooral drie Rode wouwen, Kramsvogel en Koperwiek. In een weide staat een groot exemplaar van de Grote parasolzwam. Hiervoor gaat Luc, met zijn camera in aanslag, plat op zijn buik.

Het Gemeindewald Wolfsbush heeft heel wat fraais te bieden. Fijnspar, Beuk, Zomereik, Geoorde wilg, Ruwe berk en Zwarte els zijn de meest voorkomende boomsoorten. Opnieuw opvallend veel Dubbelloof. Verder Vingerhoedskruid, Struikheide, Pijpestrootje, Blauwe bosbes, Haarmos, Veenmos, Adelaarsvaren, Mannetjesvaren, Brem en Klein hoefblad. Opnieuw talloze Vliegenschwammen onder Fijnspar, Braakrussula en Kleverig koraalzwammetje.

Eens buiten het bos staat Egelboterbloem, net als tal van andere planten zoals Bosooievaarsbek, Grasklokje, Moerasrolklaver, Akkervergeet-mij-nietje, Knoopkruid en Heggewikke uitzonderlijk nu nog in bloei. Kramsvogels, Koperwieken en twee Rode wouwen laten zich mooi zien. Natagora (de Waalse zustervereniging van Natuurpunt) voert hier natuurherstel uit dat kadert in een Interreg III-project. Langs het natuurspad in de vroegere bedding van de Vennbahn komen we terug aan de kerk. De viaduct van Born (285 m lang en 18 m hoog) werd gebouwd door Freiherr Von Korff-Brücke en deed dertig jaar dienst. Ze maakte deel uit van de 22 km lange oorlogsspoorlijn Vielsalm-Recht-Born tijdens de eerste wereldoorlog. De laatste goederentrein stopte in het station van Born in september 1983. Na de picknick nemen we afscheid van Herman en Josepha, Anita, André, Jan en Emmy.

Tijdens de namiddagwandeling zien we hoog in de lucht een dertigtal Kraanvogels op trek richting het zuiden, Rode wouw en Koperwieken. In het bos, in de omgeving van het Dickvenn, maakt Karel het verschil duidelijk tussen Wijfjesvaren en Brede stekelvaren (tweekleurige schubben). Raf zal het nu nooit meer

IWG: Invertebratenwerkgroep "Lampyris"

JNM: Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming

KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename

KRB: Kern Rondom Burreken

KZ: Kern Zingem

MOW: Milieufrent Omer Watzet

NWB: Nationale Werkgroep Botanie

ODU: Natuurpunt afdeling Oudenaarde

PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-plus

RO: Natuurpunt afdeling Ronse

SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie

SV: Natuurpunt afdeling Scheldevallei

TW: Trage Wegen vzw

VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen

VA-plus: Natuurpunt Vlaamse Ardennen plus.

VWG: Vogelwerkgroep (vroeger WVO)

ZV: Natuurpunt afdeling zwalm.vallei

ZWG: Zoogdierenwerkgroep

Donderdag 19 januari 2006

■ **IWG: Vergadering van de invertebratenwerkgroep Lampyris.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Vanavond wordt speciale aandacht besteed aan de kevers. Welke soorten zijn er? Hoe zijn ze te herkennen? Gastspreeker: B. Schiettecatte. Einde rond 22u30. Meebrengen: loep, bino, determinatietabellen.

Zondag 22 januari 2006

■ **ZV: Nieuwjaarsreceptiewandeling in Munkbosbeekvallei te Dikkele.** Gids: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Samenkomst om 10u aan de kerk van Beerlegem. De wandeling wordt gevolgd door een receptie (11u30). Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

■ **KBE: Winterwandeling en nieuwjaarsreceptie van de Werkgroep Bos t'Ename,** en inhuldiging van de veeroosters op Braambrugstraat, Natusdreef en Kapelledreef (inhuldiging onder voorbehoud). Gids Guido Tack, 0474/90.02.30. Samenkomst om 9u aan het Provinciaal Archeologisch Museum Ename. Aansluitend om 11u45 receptie met drank en hapjes in de loods langs de Braambrugstraat.

Zaterdag 28 januari 2006

■ **SV: Diavoordracht / Powerpointvoorstelling over Japan.** Frederik Willemyns trok doorheen Japan, van Kuysu in het zuiden tot Hokkaido in het noorden, en bracht een schat aan beeldmateriaal mee. Vooral de vogelliefhebbers zullen zeker aan hun trekken komen. Zie ook op de laatste pagina van dit blad voor meer info. Start om 20u in zaal "Amigo" in de Heurnestraat te Heurne (nabij de kerk). Inkom: € 2,5 per persoon, € 5 per gezin. Einde omstreeks 22u30.

Zondag 29 januari 2006

■ **RO: Winterwandeling in Bois Joly.** Gids: Jeannine Tassyns, tel 02/20 67 69. Samenkomst om 14u aan het kerkhof te Ronse, kant Hogerluchtstraat. Het thema van de wandeling is bomen herkennen in de winter aan de hand van hun schors en knoppen. Einde omstreeks 17 u. Meebrengen: laarzen of stevige wandelschoenen, verrekijker, bomengidsen.

■ **IWG: Bezoek RUG Biologie.** Gids: Dominick Verschelde, bioloog. Samenkomst om 14u. aan de Universiteit Gent, Ledeganckstraat 35 te Gent. De RUG bezit een uitgebreide

verzameling van invertebraten. Het is dan ook een buitenkansje dat we deze verzameling (achter de schermen) kunnen bezoeken. Einde rond 18u. Info: Bryan Goethals, tel. 055/45.63.91

Donderdag 2 februari 2006

■ **IWG: Vergadering van de invertebratenwerkgroep Lampyris.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Exploratietocht in de wonderlijke wereld van de ongewervelde dieren. Vanavond schenken we bijzondere aandacht aan de determinatie van bodemdieren. De bodemdieren hebben een bijzondere taak op onze aarde. Zij zetten o.a. allerhande afval om in compost. Leiding: R. De Clercq. Einde rond 22u30. Meebrengen: loep, bino, determinatietabellen, staaltjes bodem of compost.

Vrijdag 3 februari 2006

■ **ZV: Algemene Vergadering afdeling zwalm.vallei.** Plaats: Rijkboshoeve, Rijkbos, 46, 9620 Zottegem om 20u.

Zaterdag 4 februari.

■ **SV: Winterwandeling in de Scheldevallei te Eke.** Gids: Jo Buysse tel 09/385.52.89. Samenkomst aan de kerk van Eke om 15u, einde omstreeks 18u. Stevige wandeling op soms moeilijk terrein met aandacht voor het winterse kleed van bomen en planten, voor wintervogels op de Schelde en in de meersen. De wandeling eindigt in de schemering en we hopen uitgewuifd te worden door Steenuiltjes die hier nog in goede aantallen voorkomen. Meebrengen: verrekijker. Laarzen zijn absoluut noodzakelijk.

Zondag 5 februari 2006

■ **SL+KZ: Familiale natuurwandeling vanuit de Kaaihoeve te Meilegem.** Gids Mark Alderweireldt, tel.055/49.67.96. Samenkomst om 14u aan de Kaaihoeve, Oude Scheldestraat 16 te Meilegem. Aandacht voor overwinterende watervogels in de Kaaiemeersen en de natuurinrichtingswerken rond de Kaaihoeve. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

■ **ZV: Voordracht over onze autochtone honingbij (de zwarte bij, Apis mellifera mellifera).** Locatie: De Helix, Hoogvorst 2, Grimminge. Start om 20u. Deze voordracht wordt gegeven door Filip Delandsheer, in samenwerking met de imkersvereniging. Info: Dieter Everaert, tel. 0484/29.50.96 of <http://www.dehelix.be>.

Vrijdag 10 februari 2006

■ **KZ: Diavoorstelling over fietsvakantie te IJsland.** Lieven Nachtergaele en Natalie Schepens brengen u een sfeervol reisverslag van hun fietsvakantie op IJsland. Nergens is de aarde zo buitenaards en spectaculair als op IJsland. Hoogspuitende geisers, gigantische watervallen, kale landschappen, dampende lavavelden en kokende modderpoelen ... een confrontatie met de natuur! Eten, drinken, warmte en onderdak krijgen tijdens een fietstocht door dit land een nieuwe betekenis. Zie ook de laatste pagina van dit blad voor meer info. Iedereen is van harte welkom om 20u in De Griffel, Ouwegemsesteenweg 90, Ouwegem (Zingem). Einde omstreeks 22u30. Inkom: € 2,5 per persoon en € 5 per gezin. Een gratis drankje wordt je aangeboden door Natuurpunt Zingem. Inlichtingen: Lieven en Natalie (09/384 87 45, natalieven@skynet.be).

Zondag 12 februari 2006

■ **SL: Bos- en landschapswandeling in en rond Bos Ter**

Rijst te Schorisse. Gids: Lieven Kinds, tel. 09/383.71.39. Samenkomst om 14u aan cafe 't Bosgat en parking met panoramisch uitzicht in de Bosgatstraat. Speciale aandacht voor kleine landschapselementen en bosbeheer. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Woensdag 15 februari 2006

■ ZV: Basiscursus planten. Deze cursus bestaat uit twee theorielessen (15 en 22 feb.) en zes excursies : zat. 25 maart, 1, 22 en 29 april, 6 en 13 mei. Lesgever is Hans Vermeulen, educatief medewerker van Natuurpunt Educatie. Zie aparte aankondiging op p. 12 in dit nummer voor praktische afspraken.

Donderdag 16 februari 2006

■ IWG: Vergadering van de invertebratenwerkgroep Lampyris. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Exploratietocht in de wonderlijke wereld van de ongewervelde dieren. Thema van deze avond zijn de Reptantia. Velen kennen de gastspreker als een deskundige van spinnen. Slechts enkelen weten dat hij ook een zeer grote kennis bezit van de kreeftachtigen. Vanavond verzorgt hij op zijn welgekende, humoristische manier een voordracht over deze dieren. Gastspreker: Bryan Goethals. Einde rond 22u30. Meebrengen: loep, bino, determinatietabellen.

Zondag 19 februari 2006

■ VA: Familiale natuurwandeling in het Koppenbergbos te Melden. Gids: Guy Cammaert, tel. 09/272.86.72. Samenkomst om 14u aan de kerk van Nukerke. Vanuit zijn ervaring als bosbeamte zal onze gids ons honderduit vertellen over het wel en wee van het Koppenbergbos. De verschillende facetten van het bosbeheer (economisch, recreatief en ecologisch) worden in een begrijpelijke taal toegelicht. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 25 februari 2006

■ VWG+VA: Bosuilenwandeling op de Kluisberg te Ruien. Gidsen: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91 en Willy Aelvoet, tel. 055/31.67.30. Samenkomst om 16u30 op de parking van de zwemkom "Kluisbos". Na een inleiding over leef- en voedingswijze van de Bosuil worden de rustende Bosuilen opgezocht en bewonderd met verrekijker of telescoop. Bij valavond horen we de typische bosuilenroep. Einde om 19u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgidsen, evt. zaklamp.

Zondag 26 februari 2006

■ ZV: 13de lentemaaltijd: sponsormaaltijd ten bate van de natuur, in zaal "De Bevegense Vijvers", Zwembadstraat te Zottegem van 11u00 tot 14u30, zie ook aparte aankondiging op p. 2 van de wikkel. Deelnemen kun je door overschrijving € 12 voor volwassenen, € 7 voor kinderen op reknr. 920-1016321-35 ten name van zwalm.vallei, p.a. Leonce Roelsstraat 5, 9620 Zottegem. Kaarten zijn ook te verkrijgen bij de bestuursleden.

Donderdag 2 maart 2006

■ IWG: Vergadering van de invertebratenwerkgroep Lampyris. Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. We bespreken samen met Dries Laget, initiatiefnemer van het solitaire bijenproject, de eerste evaluatie en de ontmoete problemen. Alle personen die

zich een bijenkastje hebben aangeschaft, worden hierbij uitgenodigd. Einde rond 22u30.

Zaterdag 4 maart 2006

■ ZV: Aanplantgeboortedreefte Sint-Maria-Oudenhove. Verantwoordelijke Jan François, tel 09/361.03.00. Afspraak om 14u aan het kruispunt Elverenberg en Kloosterbosstraat (Sint-Maria-Oudenhove) Einde omstreeks 17u Meebrengen: spade, ev. werkhandschoenen.

■ SL+SV+VA: Ledenfeest met Algemene Vergadering (AV) en etentje en natuurquiz. In het Parochiehuis Hulstraat 27 te 9890 Asper (100m van de kerk). Aanvang om 18u15 voor de AV van de drie afdelingen. Om 19u (gratis) aperitief. Aansluitend kaas- en wijnavond. De samenstellers van de natuurquiz hebben beloofd er opnieuw een boeiende en tegelijk leerrijke activiteit van te maken met gevarieerde opdrachten. Voor de eerste drie is een prijs voorzien. Tijdens de pauze worden enkele sfeerbeelden geprojecteerd van de zomerreis naar Schotland en het herfstweekend in de Oostkantons. Inschrijven door betaling van € 12 per persoon (€ 6 kinderen onder 12j.) op reknr. 891-2540218-89 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen met vermelding van "ledenfeest" en aantal personen. Ook alternatieve vleeschotel te bekomen aan € 12, dit opgeven bij de inschrijving. Inschrijven vóór 24 feb. 2006. Zie ook aparte aankondiging op p. 2 van de wikkel.

Zondag 5 maart 2006

■ SL: Landschapswandeling in Nokere en omgeving. Gids: Bert Dhondt, tel 09/280.00.01 of 0478/48.64.77. Samenkomst om 14u aan de kerk van Nokere. Landschapswandeling langs de houtkanten, onkruid- en wildakkers, Spitaelsbossen en het kasteelpark van Nokere. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

Woensdag 8 maart 2006

■ VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne, o.l.v. Davy Degroote, tel. 0479/73.61.37. Aanvang te 20u. Einde om 22u30.

Zaterdag 11 maart 2006

■ KBE: Super-werkdag in het Bos't'Ename-Volkegembos. Info Jean De Lafonteyne, 0495/41.72.30. Samenkomst om 9u en 13u45 aan de loods in de Braambrugstraat te Enname. Middelhoutkap, opruimen van hakhout en populierenkronen. Meebrengen: Motorzaag, bijl of hakmes indien mogelijk.

■ KBE: Super-werkdag in het Bos't'Ename-Volkegembos. Info Jean De Lafonteyne, 0495/41.72.30. Samenkomst om 9u en 13u45 aan de loods in de Braambrugstraat te Enname. Middelhoutkap, opruimen van hakhout en populierenkronen. Meebrengen: Motorzaag, bijl of hakmes indien mogelijk.

Zondag 12 maart 2006

■ ZV: Op zoek naar overwinterende watervogels in de Schelde-vallei. Gids: Bart Magherman, tel. 09/360.09.99. Samenkomst om 9u30 op de Scheldebrug van Zingem: Nederzwalmsestw, kant Zingem. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgidsen.

■ RO: Inwandeling van het reservaat "Tombeele" te Ronse. Gids: Philippe Moreaux, tel. 055/21.88.87. Samenkomst om 14u aan de Paterskerk, Steenweg op Elzele (t.o. Mgr.Beylsstr.) te Ronse. We wandelen naar het vorig jaar aangekochte natuurreservaat "Tombeele". Einde omstreeks 16u. Nadien wordt er nog een glaasje aangeboden bij de

conservator.

Donderdag 16 maart 2006

■ **IWG: Vergadering van de invertebratenwerkgroep Lampyris.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Exploratietocht in de wonderlijke wereld van de ongewervelde dieren. Vanavond stappen we een gans eind terug in de tijd en bekijken de evolutie van de ongewervelden. Gastspreker: R. De Clercq. Einde rond 22u30.

Vrijdag 17 maart 2006

■ **KZ: Opruimen van zwerfvuil in de Scheldevallei.** Info: André Vandecapelle, tel. 09/384.29.73. Samenkomst om 14u aan de Scheldebrug te Zingem, Nederzwalmsestwg. Einde omstreeks 17u.

Zaterdag 18 maart 2006

■ **KZ: Opruimen van zwerfvuil in de Scheldevallei.** Info: André Vandecapelle, tel. 09/384.29.73. Samenkomst om 8u30 aan de Scheldebrug te Zingem, Nederzwalmsestwg. Einde omstreeks 12u.

Zondag 19 maart 2006

■ **SL: Lente-inwandeling in de Leievallei te Gottem.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Gottem. We wandelen en genieten van de eerste lenteverschijnselen. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

Zondag 26 maart 2006

■ **SV+IWG: Op zoek naar de Kleverige poelslak.** Gids en info: Ronny De Clercq, tel. 055/45.63.42. Samenkomst om 14u. aan de kerk van Heurne. Op enkele pittoreske plaatsjes langs de oude Scheldearmen wordt het waterleven onderzocht en op naam gebracht. Misschien vinden we wel de zeer bedreigde Kleverige poelslak. Einde rond 18u.

■ **VA: Duinstruinen aan de Westkust.** Gids: Wim Packet, tel. 058/28.94.20. Begeleidende gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Afspraak om 8u aan de kerk van Kruishoutem of om 9u30 aan het Boothotel La Peniche (langs Koninklijke Baan tussen Oostduinkerke en Koksijde). Zin in een dagje duinstappen? De Doornpanne, De Hoge Blekker, De Noordduinen, De Oosthoekduinen, het Calmeynbos, het Westhoekreservaat en natuurlijk het strand: een uitgelezen traject dat de nog resterende duingebieden aan elkaar rijgt tussen Oostduinkerke en de Franse grens. Weer of geen weer: dit stukje Weskust blijft het mooiste! Onderweg kruisen IJslandvaarders en duinboertjes, watermakers en heksen ons zandpad. We picknicken onderweg in een kroeg. In de namiddag verpozen we even in het Vlaams bezoekerscentrum De Nachtegaal. Vanuit De Panne nemen we bij valavond de tram terug naar het beginpunt. Afstand: max. 17 km. Einde omstreeks 18u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen, picknick, drank.

Donderdag 30 maart 2006

■ **IWG: Vergadering van de invertebratenwerkgroep Lampyris.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37. Samenkomst om 19u30 op de Woeste Hoogte, Hotondstraat 2, 9600 Ronse. Een volledig jaar hebben de leden van Lampyris intensief de ongewervelden van het Bos t' Ename onderzocht. Vanavond brengen we de waarnemingen samen en bespreken intern de voorlopige resultaten. Einde rond 22u30.

Vrijdag 31 maart 2006

■ **IWG + Beheersploeg Bos t' Ename: Evaluatievergadering.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37 en Pieter Blondé, 055/31.46.92. Samenkomst om 19u30, café Boskant (vroegere Romantica), Boskant 25, Mater. Een volledig jaar hebben de leden van Lampyris intensief de ongewervelden van het Bos t' Ename onderzocht. Tijd dus voor een evaluatie, voorlegging en bespreking van de resultaten met de kern van Bos t' Ename. Einde rond 22u30.

1 tot 16 april 2006

■ **SL: Natuurveertiendaagse naar "Sardegna" (Sardinie)** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60.

Zondag 2 april 2006

■ **RO+VWG: Vroegemorgenzangtocht in het Muziekbos te Ronse.** Gids: Wim Jourquin, tel.055/21.70.75. Samenkomst om 7u aan de kerk van Louise-Marie. We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. In dit deel van de lente zijn lang niet alle soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar vogelwijsjes. Einde om 10u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgids.

■ **RO: Voorjaarsflora in Bois Joly te Ronse.** Gids: Patrick Alexander, tel. 055/20.71.23. Samenkomst om 14u aan het kerkhof te Ronse, kant Hogerluchtstraat. Het thema van de wandeling is de voorjaarsflora. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: laarzen of stevige wandelschoenen, verrekijker, plantengidsen, vogelgidsen.

Zaterdag 8 april 2006

■ **NWB: Plantenstudie-dag in de streek ten W. Van Brussel.** Gids: Luc Allemeersch, tel. 02/361.60.54. Samenkomst om 9u aan het station van Groot-Bijgaarden. Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok E4-24-32, met bossen en holle wegen in Dilbeek, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact nemen met Willy Herremans (tel. 056/21.82.72).

Zondag 9 april 2006

■ **PWG + ZV: Planteninventarisatie voorjaarsbloei in reservaat "Bovenloop van de Zwalm".** Gids: Geert De Knijf, tel. 0476/40.34.54. Samenkomst om 9u aan de kerk van Opbrakel. Einde om 12u. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

■ **SL: Familiale natuurwandeling in de 'Vondelmeersen' en 'Dender' te Woutergem.** Gids: Xavier Coppens, tel. 0476/60.37.85 en Rik Desmet, tel. 09/386.46.63. Samenkomst om 14u aan de kerk van Woutergem. We bezoeken dit in oorsprong kleinschalig cultuurlandschap met taluds en beekbegeleidend bos. Inmiddels werd daar de start gegeven aan een intrigerend natuurreservaat beheerd in samenwerking met de lokale landbouwers. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

Donderdag 13 april 2006

■ **IWG: Vergadering van de invertebratenwerkgroep Lampyris.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37.

Maandag 17 april 2006

■ **VA+MOW+TW: Trage Wegenwandeling te Zulzeke.**

Gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. Samenkomst om 14u aan de kerk van Zulzeke. We wandelen zoveel mogelijk langs voetwegen (er zitten enkele "nieuwe" trage wegen bij) in een mooi landschappelijk kader. Onderweg wordt toelichting gegeven over de stand van zaken i.v.m. de bescherming van dit patrimonium. Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker.

Zaterdag 22 april 2006

■ **NWB-PWG-VA: Plantenstudie-dag in het Haeyesbos in Everbeek-Boven.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 9u aan het rondpunt in Brakel (kruispunt baan Oudenaarde-Geraardsbergen en Ronse-Ninove). Einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok E3-43-32, met beuken- en bronbos, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank.

**Zondag 23 april 2006
Vlaamse Ardennendag**

■ In het kader van de Vlaamse Ardennendag worden er in de Vlaamse Ardennen op drie locaties excursies voor het grote publiek ingericht.

■ **Natuurpunt Kern Zingem richt een ochtendwandeling in:** Gids: Eddy Van Den Abeele, tel 09/384.43.54. Samenkomst om 6u aan Huize Adelgoed, Ommegangstraat te Zingem. Einde omstreeks 8u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgidsen.

■ **Te Ronse is een begeleide excursie naar het reservaat "de Pyreneën".** Enkele natuurgidsen staan om 14u voor u klaar aan de Paterskerk, stw Elzele, Ronse (t.o. Mgr.Beylsstr.) te Ronse. De wandeling duurt tot 16u. Nadien wordt een natje en een droogje aangeboden in het "Hof ter Guchten". Op deze locatie zal eveneens een infostand van Natuurpunt aanwezig zijn.

■ **Te Ename zijn er begeleide excursies naar het reservaat bos t' Ename.** Ervaren natuurgidsen staan voor u klaar om 14u aan het Enameplein te Ename. De wandeling duurt tot omstreeks 17u. Nadien wordt een natje aangeboden in café "Rimalin" te Ename. Op deze locatie zal eveneens een infostand van Natuurpunt aanwezig zijn.

■ **Naast deze drie locaties worden er, verspreid over de Vlaamse Ardennen, terug excursies voor verschillende natuurverenigingen ingericht** (de "klassieke Vlaamse Ardennendag").

Donderdag 27 april 2006

■ **IWG: Vergadering van de invertebratenwerkgroep Lampyris.** Info: Anne Fobert, tel. 055/21.01.37.

Zaterdag 29 april 2006

■ **PWG+ VA: Plantenstudie "Flora van de beekvalleities in de Vlaamse Ardennen", deel 1.** Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14u aan de kerk van Schorisse. Einde om 17u. De ganse namiddag studie van de flora in km² E3-32-33, met de Krombeekvallei, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de flora aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Meebrengen: laarzen, loep, flora's.

Zondag 30 april 2006

■ **SL: Vroegemorgenzangtocht te Mullem.** Gids: André Wandels, tel. 09/383.66.25. Samenkomst om 6u aan de kerk van Mullem. Dauwtocht in de Rooigemse beekvallei en langs het kasteelpark Den Ast. Aandacht voor de vogelzang. Einde om 9u. Meebrengen: laarzen of goed schoeisel, verrekijker.

■ **OD: Aardgas-natuurproject bos t' Ename** (onder voorbehoud).

**Solid partners
flexible solutions**

**FORTIS
BANK**

Naamloze vennootschap
Warandeborg 3
B 1000 Brussel

B.T.W. BE 403.199.702
H.R. Brussel nr. 76034

Office Partners

méer dan complete kantoorinrichting

gratis catalogoog
& info folder

professioneel advies op maat

<http://www.officepartners.be>
e-mail: officepartners@skynet.be

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel: 055/30.41.13 - Fax: 055/30.91.13

Triodos Bank

toonaangevend in
ethisch bankieren
helpt meerwaarden
ontwikkelen
in de samenleving

afgevaardigde agent:

Paul Pals

Nieuwpoort 4-9660 Brakel

Tel. 055/42.56.92

**TUINAANLEG
EN -ONDERHOUD**

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde

Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

de specialzaak voor
verrekijkers, telescopen
sterrenkijkers

Nederstraat 20
9700 Oudenaarde
055/31.18.01

grote keuze, alle merken

speciale condities voor
Natuurpunt-leden

Maak kennis met onze vogelwerkgroep, je bent welkom!

In onze regio zijn veel vogelkijkers actief. Vogels kijken is boeiend, verrassend, leuk, ontspannend,... het rijtje is eindeloos.

Om de twee maand, komen we met enkele vogelkijkers samen, om te bespreken wat er gezien werd, om af te spreken of bepaalde soorten geteld zullen worden, om hun aantallen na te gaan... Ook om te bekijken welke vogelactiviteiten er worden georganiseerd – elders of in eigen regio – , of welke activiteiten of uitstappen we zelf gaan organiseren.

Na het serieuze werk wordt de eventueel aanwezige dorst gelest en doen we wat we graag doen: naar vogels kijken. Dit kunnen vogels zijn binnen een bepaald thema (bv wintervogels...), of foto's die iemand op reis maakte, foto's om te determineren, een boeiend en leerzaam vogelkijwisa ... Bijleren doen we in elk geval.

Kijk jij ook graag naar vogels? Kom eens af! Je hoeft zeker geen specialist te zijn.

Waar? Zaalte "Amigo" in Heurne (Oudenaarde), Heurnestraat 235. De ingang is aan de zijkant, via de oprit & parking, rechts van het gebouw.
Wanneer? Elke tweede woensdag van de oneven maanden, of kijk in de kalender van Meander. Telkens vanaf 20u tot ongeveer 22u30.

Visdiefje, foto: Paul Vandenbulcke

uw kwaliteitsfoto's in 1 uur

Koen Snauwaert

SPECTOR

NIKON OLYMPUS

Stationsstraat 63 - 8790 Waregem

Tel: 056/60.52.16

**Boomkwekerij
DE BOCK LV**

Wij zijn specialisten in:

*Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen.*

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax: 055/31.35.83

POLET ACCOUNTANCY BVBA

Boekhouding - Fiscaliteit - BTW

Eenmanszaken - Vennoetschappen

Pascal Polet

Meiweg 30, 9870 Zulte

Tel: 056/61.53.27

Fax: 056/61.79.01

Gsm: 0476/44.90.91

Email: polet.accountancy@skynet.be

*de
wassende
maan* c.v.

biodynamische tuinbouwcoöperatieve
beekstraat 35, 9800 astene - deinze
teln 09-386.62.14, fax 09-380.21.70

openingsuren winkel:

- donderdag 16 - 19u

- vrijdag 10 - 19u

- zaterdag 9 - 13u

www.dewassendemaan.be

P.V.S.
electronic
developments
b.v.b.a.

ELEKTRONICA

ontwerp - productie - repair

Voor alle inlichtingen: **055/49.60.12** of
info@pvssed.com

Neerstraat 28, 9636 Nederzwalm. BE 866.983.228

TUINAANLEG

**specialiteit
opritten en terrassen**

tuinarchitect

VAN COLENBERGHE ERIC

Pontstraat 72 - 9870 Zulte

Tel. / Fax: 056/60.40.21

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth

Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32

e-mail: rinassur@tiscalinet.be

verzekeringsmakelaar nr. 13839

**ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN
VERZEKERINGEN**

vergeten. Brunel, Mannetjesereprijs, Gewoon havikskruid en Fraai hertshooi vullen het lijstje van bloeiende planten aan. Eens uit het bos hangen er opnieuw veel roofvogels in de helblauwe lucht. Op de terugweg naar de parking komt een Rode vrouw nog eens van dichtbij goeiedag zeggen. Voor de laatste keer geniet ik samen met Patrick en Wim volop van de prachtige tekening in het verenkleed van deze schitterende roofvogel. We bedanken Karel voor het uitstekend gidswerk en de goed uitgestippelde wandelingen. We nemen afscheid van de andere natuurliefhebbers en rijden tevreden terug naar de Vlaamse Ardennen.

De fijne groep deelnemers heeft genoten van het uitstekend hotel en kan tevreden terugblikken op een schitterend herfstweekend in de mooie Oostkantonlandschappen tijdens het warmste één-november-weekend sedert het begin van de waarnemingen in Ukkel. Hopelijk ben je er bij een volgende editie ook bij.

JNM plant 530 struiken in omgeving lokaal

Dries Hubrechts

Op zaterdag 5 november plantten 30 jongeren van de Jeugdbond voor Natuur & Milieu, afdeling Leievallei, zo'n 530 struiken rondom het jeugdheem te Kruishoutem waarin de JNM al een jaar gehuisvest is. Met dit initiatief trachten de jongeren hun eigen groene stekje te creëren en proberen ze een bijdrage te leveren aan de plaatselijke fauna en flora. Al de tuinen en openbare domeinen in Vlaanderen beslaan een enorm groot deel van ons grondgebied,

zodat deze samen als natuurgebieden kunnen fungeren, indien we duurzaam zouden omspringen met al deze gronden.

Bij het maken van het ontwerp, werd erop toegezien dat de aanplanting een grote ecologische rol zou kunnen vervullen. Bij de aanplanting werden uitsluitend inheemse struiken aangewend en werden gemengde hagen aangeplant, zodat verschillende soorten dieren worden aangetrokken. Tevens zal er niet worden gesproeid. Om het onkruid tegen te gaan, worden immers houtsnippers verspreid.

Het project werd ondersteund door de gemeente Kruishoutem en de afdeling Bos & Groen. In de toekomst hoopt de JNM, i.s.m. de andere verenigingen die gehuisvest zijn op het openbaar domein 'de kerkakkers' en het gemeentebestuur van Kruishoutem, de kerkakkers een nog groener karakter te geven.

De aanplantactie werd afgesloten met een dankreceptie voor alle vrijwilligers, met biologische hapjes en drankjes uit de wereldwinkel en een bioboerderij uit Machelen! Het verschil maakt de som! En dat hebben ze bij de JNM wel geweten.

Jeugdige boomplanters Dries Hubrechts

Zou zo'n boomplantactie ook iets voor jou zijn? Of vraag je je af hoe de wezens in het haar van uw buur heten? Kom dan zeker eens langs op één van onze beestige activiteiten. Surf naar www.jnm-leievallei.be. Met je vragen kan je ook steeds terecht bij Dries (09/386.56.06, dries_hubrechts@yahoo.com)

Beginnt het al helemaal te kriebelen? Personen die de eerste maal lid worden betalen slechts € 5 en blijven hiervoor lid tot december 2006! Meer info op www.jnm.be.

Onvoorstelbare werelden: wees erbij op 1 mei

Ronny De Clercq / Lampyris

Harry Potter, Star Wars, Lord of the Rings ... het fantastische trekt veel mensen aan!

Toch zijn al die vreemde wezens die op het scherm verschijnen niets in vergelijking met de fantastische wezens die je kan ontmoeten in je eigen achtertuin!

Er liggen wonderlijke werelden te wachten om ontdekt te worden. Er zijn geen dure reizen nodig om er te komen. Een goede loop, een gepaste verrekijker, een gids die je op pad helpt in dit nieuwe universum ... meer is er niet nodig. En je kan er altijd heen! Op elk vrij momentje, zomer of winter.

Deze parallelle wereld brengt je steeds weer in verwondering. Je komt op plaatsen waar geen mens ooit eerder is geweest! Je ziet dingen die geen mens ooit eerder zag! En je gaat in deze wereld net zover als je zelf wilt! Een paar vrijblijvende eerste stappen of de hele weg. Een weg die begint op jouw dorpel, nee, eigenlijk al in je luie zetel. Een weg waar nooit een einde aan komt, want na iedere bocht, openen zich steeds ruimere horizonten ... Je komt op plaatsen waarvan je het bestaan niet kon vermoeden ...

Fantastisch hé!

De mensen van de **NatuurstudieWerkGroepen** verkennen al jaren deze wondere werelden en ze willen je graag begeleiden op je eerste voorzichtige stappen in de natuur om ons heen. Daarom organiseren Natuurpunt, samen met het VOC een fantastische ontdekkingsdag!

Noteer alvast in je agenda: 1 mei 2006:

op die dag word je verwacht in het Liedtskasteel in het gelijknamige stadspark te Oudenaarde. Vanaf 10 uur tot 18 uur, word je vergast op een gezamenlijke activiteit van de NatuurstudieWerkGroepen van Natuurpunt regio 'Vlaamse Ardennen plus'. In het kasteel is er een tentoonstelling die je een idee zal geven, van wat er allemaal te ontdekken valt in onze eigen regio. Je zal er

ook kunnen kennismaken met de groene wereld van de bermen en het universum dat deze planten omsluiten. Op regelmatige tijdstippen kan je aansluiten bij één van de geleide wandelingen. Ervaren natuurgidsen nemen je mee op tuinsafari, op spinnensafari, op plantenontdekkingstocht of op vogelwandeling ... Die dag gaat er voor jou een nieuwe wereld open!

Zwalm.vallei belooft driehonderdste lid met een nestkast

Op 10 december maakte afdeling zwalm.vallei zijn 300-ste lid: de familie Declercq uit Zottegem. Naar aanleiding van deze heugelijke gebeurtenis werd door het bestuur een robuuste nestkast (in FSC gelabeld eikenhout) overhandigd aan de kersverse leden. Van links naar rechts op de foto: Inge, Erna en Peter

zwalm.vallei viert 300-ste lid

Declercq, Bart Magherman (bestuur zwalm.vallei), Jan Declercq en Dominiek Decleire (bestuur zwalm.vallei). Deze nestkasten zijn exclusief voor de leden van zwalm.vallei te bekomen aan de spotprijs van € 10. Nieuwe leden doen nog een betere zaak: zij krijgen deze prachtige nestkast voor slechts € 5 bovenop het lidgeld van € 20. De voorraad is beperkt: slechts 1 kast per lid en zolang de voorraad strekt.

Storten kan op rek. nr. 920-1016321-35 van zwalm.vallei. Geef aub vooraf een seintje aan Bart Magherman (tel 09/360 09 99) of Dominiek Decleire (tel. 09/360.37.62 na 18u, email: dominiek.decleire@ugent.be).

Vorbij: voordracht over Mexico, Guatemala en Honduras

Het zaaltje zat afgeladen vol: er waren slechts 100 stoelen, dus moest een twintigtal aanwezigen plaatsnemen op enkele tafels... of moedig recht staan. Maar blijkbaar was de voordracht, met Karel en Alma De Waele afwisselend aan het woord, toch boeiend genoeg en de beelden toch voldoende mooi en fascinerend om de aanwezigen een hele avond aan hun stoel te kluisteren (voor deze die een stoel bemachtigd hadden dan toch).

Karel voerde ons letterlijk en figuurlijk mee tussen de vele ruïnes van de Mayas, Azteken en andere Tolteken en langs prachtige landschappen met vulkanen rond het Atitlanmeer, cactusbossen, agavevelden, woeste rivieren en fotogenieke steden en dorpen. Dit alles doorspekt met beelden van tarantula's, boa constrictors, schorpioenen, wurgbomen, broodvruchtbomen e.a. Alma richtte onze aandacht vooral op het sociale luik van hun reis: een bezoek aan een gezondheidswerker, die volledig belangeloos een brandwonden"centrumpje" bemande, een verblijf bij een eenvoudige weversfamilie, een bezoek aan een weeshuis...

De stemming in de zaal was uitstekend en tijdens de pauze deden de bar en het verkoopsstandje, beide met Wereldwinkelprodukten, goeie zaken. Deze avond werd immers georganiseerd in samenwerking met Wereldwinkel Deinze en Gezinsbond Petegem.

Eén ding mogen we niet vergeten: deze voordracht was enkel mogelijk dank zij de bereidwillige technische medewerking van Gerard en Andrea Mornie, Ann Vandriessche en Paul Cardon, dit om bij de voorbereiding de problemen met powerpoint, laptop, beamer en geluidsversterking op te lossen. De avond zelf verliep gelukkig vlot!

Deze voordracht gaat opnieuw door!

Voor hen die om één of andere reden de voordracht in Zevenen moesten missen is er een tweede en zelfs een derde kans:

- op 4 maart 2006 om 20u in de refter van de middenschool "Peter Benoit", Peter Benoitlaan Deinze, ingericht door ATB Deinze; inkom gratis;
- op 11 maart 2006 om 20u in het Stedelijk Ontmoetingscentrum 't Gaverke, Zeswegenstraat 120 te Waregem, ingericht door NP Waregem. Inkom: € 2 per persoon of € 4 per gezin.

Nieuw natuurreservaat te Mullem: de Rooigembeekvallei.

Bij de opstart van NP Oudenaarde werd het nieuwe reservaat voorgesteld. In totaal hebben we 10 ha in beheer. Het gebied reikt van de Bekemolen, gelegen aan de N60 tot aan het rietveld stroomopwaarts van Mullem. Het wachtbekken dat gerealiseerd werd in 1992 door de VLM, ligt net ten westen van de dorpskern en strekt zich uit tot aan het voornoemd rietveld, dat een natuurlijk waterzuiveringsstation is. Daar wordt het afvalwater van Huise op een natuurlijke wijze gezuiverd vooraleer het in de beek wordt geloosd. Ten oosten van de dorpskern bevinden zich een aantal broekbossen met zeer mooie voorjaarsflora en een dubbele historische waterspaarvijver van de Bekemolen.

Net buiten de dorpskern is ook een beekbegeleidend perceeltje met Pijptorkruid. De pittoreske dorpskern wordt omhuld door een stevig stuk natuur.

Rooigembeekvallei

Gunther Groenez

Momenteel worden de mogelijke beheersmaatregelen bestudeerd die we gaan realiseren in de komende jaren. Helpende handen zijn hierbij van harte welkom!

Alle info bij de beide conservatoren:

- Gunther Groenez, Pelikaanstraat 42, 9700 Oudenaarde. Tel.: 0486/16.74.30, e-mail: gunther.groenez@pandora.be.
- Paul Dhondt, Lange Aststraat 9, 9750 Zingem. Tel.: 0498/52.01.31, e-mail: Paul.Dhondt6@telenet.be.

Cadeau voor jagers

■ Norbert Desmet

Wij hadden een goede jachtregeling tot 2008, dachten we. Dat was niet gerekend met onze Vlaamse minister Peeters (alweer!) die tussentijds nog even vlug wat wijzigingen wilde aanbrengen, uiteraard met de druk van de jagersgroep en bijgaande politieke vrienden in zijn nek. Men heeft een paar wijzigingen aangebracht die nodig waren – stel u het Canadese ganzenprobleem voor – maar die evengoed via de bestaande wetgeving konden. Nu heeft men vlug van de gelegenheid gebruik gemaakt om meer en langer en met meer vrijheid te kunnen jagen. Daarvoor waren adviezen nodig: de Hoge Jachtraad en de Hoge Raad voor Natuurbehoud. De eerste is een jagersbastion met een paar vertegenwoordigers vanuit natuur en die gaf 'vol gas'.

De tweede gaf ongeveer over heel de lijn negatief advies voor een tussentijdse wijziging, maar dat werd niet gevolgd. In dit Vlaamse land ruikt de jagerslobby zijn kans en met hen uiteraard nog een aantal andere belangengroepen: het klimaat zit goed, uiteraard met Peeters en co.

De achterpoorten die het uitzetten van Fazanten toelaten blijven wagenwijd open: al die verstoorde en uitgemaakte nesten worden in de broedmachine gerecupereerd en dan in de heerlijke vrije natuur losgelaten. Prachtig toch? Kop van jut is de Houtduif met een verlenging van de jacht met anderhalve maand tot 28 februari! Ook het jagen bij voederplaatsen – wat een weidelijke jacht! – is gewijzigd: binnen een jachtterrein mag men geen voederplaatsen aanleggen op minder dan 100 m van de grens ervan en dat is positief, maar tegelijk wordt het verbod opgeheven om op minstens 50 m van een voederplaats te jagen: schietkraam toegelaten! In bossen maar vooral in waterwildgebieden is dit rampzalig.

Het ergste is evenwel dat jachtwachters vrij spel krijgen in het 'reguleren' (nieuw woord voor 'bestrijden'): zij mogen nu de stand van de Houtduiven, Konijnen, Vossen en verwilderde katten ten behoeve van het

natuurbeheer met het geweer reguleren op het jachtterrein van hun aanstellers. Daarmee wordt de gesloten jachtijd voor de Vos omzeild maar wordt ook een passe-partout gegeven om ten allen tijde en zonder enige verantwoording te gaan schieten en verstoren. Het woord is aan de cowboys want uit ervaring blijkt dat sommige jachtwachters figuren zijn met veel lef, niet altijd van onbesproken gedrag, en vooral met een geweer... In opdracht van hun 'aanstellers' interpreteren ze de wet, voor zover ze die al kennen, naar eigen goeddunken. Peeters heeft voor zijn vrienden jagers geschenkjes onder de kerstboom gelegd en daar zal de natuur de komende jaren niet beter van worden.

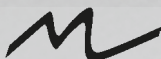

Volg het nieuws want Vogelbescherming Vlaanderen vecht het nieuwe besluit aan bij de Raad van State. www.vogelbescherming.be is hun website, raadpleeg rubriek 'wetgeving' en laat vooral niet na overtredingen aan te klagen (kan ook anoniem) bij de wachters van Bos & Groen of de politie.

Wintervogels of Noordse vogels?

We willen iedereen opmerkzaam maken op een noordelijke invasie van Zwarte mezen die reeds vanaf de herfst overal te zien zijn. We verwachten die ook in onze tuinen op de voedertafels, uitkijken dus. Ook Goudvinken, met een deel Noordse goudvinken en ook Grote barmsijzen duiken hier en daar op in beboste terreinen en houtkanten. Stuur uw gegevens door aub - zie vogelrubriek op blz. 26.

Let ook op de tuinvogelteldagen op 4 en 5 februari waar we weer gegevens verzamelen over het aantal Koolmezen en Turkse tortels en Huismussen in onze tuinen. Info op www.natuurpunt.be/tuinvogels of in de natuurpuntpublicaties onder 'Vogels voeren en beloeven'. En vooral, als vogelliefhebber, vergeet niet te voederen als de koude er aan komt. Belangrijk is van een regelmatig (in tijd) en gevarieerd (in soorten voedsel) voederpatroon aan te houden.

Vogelwaarnemingen juni tot augustus 2005

Jurgen Dewolf

Zomer. Niet echt het seizoen waarmee je vogels kijkt, of toch, maar voor de meesten dan in zuidelijker oorden op een welverdiende vakantie. Op de websites moet je zoeken naar vogelwaarnemingen in de wirwar van Koninginnepages, nachtvinders en insecten allerhande. Zomer betekent immers voor velen vooral kijken naar de kleinere vliegende diertjes en vogels belanden wat op de achtergrond. Toch werden ook nu weer opmerkelijke waarnemingen verricht, hier volgt een selectie.

Futen tot eenden

Roodhalsfuut: vanaf 26/8: Zingem, Weiput: 1 juveniel (DDG). **Kleine zilverreiger:** 6/6: Wortegem: 1 ex. over (JMK); 10/8: Eine: 1 ex. N (DDG). **Kwak:** 9/6: Welden: 1 ex. naar Z en een uur later te Eine, Snippenwei: 1 ex. over naar N (NGE, DDG); 13/7: Heurne, Dal: 1 adult (de VWG bij hun tweemaandelijks vergadering), 30/7, 11/8, 27/8 en 29/8: Oudenaarde, Vestingen: 1 ex. Op de laatste datum vloog de vogel weg richting zuid waarbij hij zich aansloot bij 3 niet gedetermineerde vogels, mogelijk ook Kwakken (NGE). **Woudaap:** 10/7: Ronse, Bois Joly: 1 juveniel aan een aangelegde poel (PAL). Ooievaar: 16/7: Bachte-Maria-leerne: 2 ex. op thermiek (BVH). **Zomertaling:** hoogste aantal deze periode: 30/7: Zingem, Weiput: 5 ex. Ondanks de aanwezigheid in het voorjaar werden waarschijnlijk dit jaar in onze streek geen jongen grootgebracht (DDG). **Krooneend:** 10/8 tot 17/8: Zingem, Weiput: 1 vr. (DDG).

Roofvogels

Grauwe kiekendief: 2/6: Welden, Reytmeersen: 1 m naar Z (DDG). **Blauwe kiekendief:** 15/7: Zingem, Grootmeers: 1 vr. (EVDA); in de eerste helft van augustus: 1 vr. pleisterend te Wannegem-Lede (GCO). **Havik:** 8/6: Edelare, Kezelfort: 1 ex. (WAE); 19/6: Volkegem: 1 m (SDH). Visarend: 15/8: Heurne:

1 ex. (XCO). **Roodpootvalk:** 31/8: Wannegem-Lede: 1 vr. naar ZW, ondertussen op insecten jagen (AWA). **Wespendif:** traditioneel redelijk wat waarnemingen van broedvogels uit de omgeving Ronse- Kluisbergen (NDS, DVE), ook in het kasteelpark van Wannegem-Lede was er een broedgeval (AWA).

Rallen tot stern

Kwartel: 12/6 en later: Welden: 1 ex. roepend (JVDB); vanaf 17/6 1 ex. roepend in Nokere (LKI); 18/8: Wannegem-Lede: 2 ex. opvliegend uit aardappelveld (GCO). **Vorkstaartplevier spec.:** 31/5: Gavere: 1 ex. (JVE). **Bosruiter:** 24/6: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (NVW). **Bonte strandloper:** 6/8: Nederename, put Vandemoortele: 1 ex. (DDG). **Krombekstrandkoper:** 17/8 tot 21/8: Semmerzake, Bolveerput: 1 ex. (AVE). **Regenwulp:** 19/8: Wannegem-Lede: 1 ZW (GCO). **Dwergmeeuw:** 26/8: Eine, Snippenwei: 1 adult naar N (DDG). **Visdief:** 23/7: Deinze, Noorderwal: 1 ex. (BVH). **Zwarte stern:** 14/7: Semmerzake, Bolveerput: 1 ex. (TMA); 21/8 tot 23/8: Nazareth, Callemoeie: 1 juveniel en op 28/8 hier een adult (DDG, NGE).

Duiven tot Kruisbekken

Turkse tortel: 11/8: Huise: 1 gedeeltelijk albino (NGE). **Ransuil:** uit inventarisatie vanaf half mei blijkt 2005 een goed jaar te zijn geweest met veel broedgevallen en vroege jongen (NDS). **Kleine bonte specht:** 17/6: Etikhove: 1 ex. roepend; in Ronse en omgeving gebeurden deze periode meerdere waarnemingen, dispersie (DVE); 24/8: Astene: 1 ex. in tuin (IST). **Oeverzwaluw:** Dikkelvenne-Beerlegem: 41 gebruikte nestgangen in de kolonie (PVDB). **Rouwkwikstaart:** 9/7: Deinze; vaart linkeroever: 1 m (BVH). **Sprinkhaanzanger:** aanvullend op de zangposten vermeld in vorig overzicht waren er ook nog zangposten te Ruien, centrale (NDS) en aan het kasteelpark van Ooidonk (PGE). **Gekraagde roodstaart:** Neerwelden: broedgeval (JVDB). **Grauwe gors:** eind juni: Ooidonk: 1 zp (IST). **Kruisbek:** 28/6: Oudenaarde, Het Spei: 30 ex. drinkend aan een poel, vnl. mannetjes (WAE).

Dank aan alle waarnemers.

Bosbeheersplan

Norbert Desmet

Zoals voor veel andere plaatsen is ook voor het Kluisbos een bosbeheersplan in de maak. Dat nadert zijn eindstadium met de voorlegging aan de Minaraad, vandaar dat we het hier terloops even aanraken. Het is de moeite om het verloop ervan ook in andere gemeenten in de gaten te houden omdat het voor jaren het verloop van het beheer (en ook het gehalte aan natuur) bepaalt. Hier was het plan enkele jaren geleden opgemaakt door het studiebureau Econnection en volgens de laatste normen afgewerkt door de Bosgroep Vlaamse Ardennen ism. RLVA. Er wordt veel aandacht gegeven aan de omvorming naar meer natuurlijk bos wat het beste laat verhoppen voor de toekomst. Vooral voor de delen met interessante tot zeldzame bronflora heeft het uitzicht van de boomlaag essentieel belang. Toch is de grote uitdaging hoe het bos de steeds groeiende druk van het toerisme zal verteren. Ook daar zijn er knelpunten in de eindafrekening: wat te doen met afgebakende speelzones die heel dicht de belangrijkste salamanderpoel liggen of die anderzijds ook zones met rijke bosflora (zoals op het domein Vogelzang) kunnen doen degraderen. En hoe de stroom weekendtoeristen te sturen in zo'n doorkijkbos als men de afsluitingen wil afbouwen en vervangen door natuurlijke barrières? Toch is men op de goede weg als men de recente trend bekijkt met takkenwallen ea. Ook de druk van nieuwe sporten weegt zwaar: quads, mountainbikes, avonturentochten. Hoe men dit alles zal verzoenen blijft hier en in tal van andere bossen bij ons een uitdaging. Ook daarom is waakzaamheid en overleg vanuit Natuurpunt geboden en blijft de vertegenwoordiging in allerhande raden een must.

Wegbermen 2006

Vanuit verschillende invalshoeken (insecten, planten, milieu) wordt het huidig wegbermbeheer in vraag gesteld. Zo was er onder meer het maaien van de gewestwegen (o.a. N60) midden november ... Dient het bermdecreet om een mooi gazonnetje te bekomen of om de natuur een handje toe te steken? Vlaamse

Ardennen *plus* wil er dit jaar werk van maken. Wie mee wil denken en handelen die is welkom: geef dan een seintje aan het bestuur.

Vlaanderen boven!

Ook tijdens het vorige broedseizoen heeft de Slechtvalk het goed gedaan in ons land. Volgens Guy Robbrecht van het Fonds voor Instandhouding van Roofvogels in het blad Mens & Vogel hebben er in België 41 paren een territorium ingenomen – dat zijn er 7 meer dan vorig jaar. Uit 26 geslaagde broedsels kwamen 69 jongen voort. De Slechtvalk was lange tijd helemaal uit ons land verdwenen. Guy Robbrecht: "De vogels doen het in Vlaamse nestbakken een stuk beter dan op natuurlijke rotswanden in Wallonië".

Tijdschrift Salamandre

Onlangs kon ik twee nummers kopen van het tijdschrift Salamandre. Het ene nummer (april-mei 2005) had als hoofdthema 'le grand terrier' met prachtige tekeningen en teksten over Dassen en Vossen. In het nummer van augustus-september 2005 staan al even mooie teksten en tekeningen over de slaapmuizen (Hazelmuís, Relmuís en Eikelmuis). Wie wil kennismaken met dit mooi uitgegeven tijdschrift kan eens gaan kijken naar www.salamandre.net.

Hazelmuís

Natuurpunt is verhuisd.

Op vrijdag 2 december verhuisde het kantoor van Natuurpunt. Neen, nog niet naar de definitieve stek in het Natuur.huis in de Michiel Coxiestraat, want daar zullen de werken pas in de zomer van 2006 helemaal afgerond zijn. Ze zitten nu in het kantoorgebouw precies tegenover het toekomstige Natuur.huis. De ingang van het gebouw bevindt zich aan de H. Conciensestraat 1B. Leveringen gebeuren via een toegangspoort in de Michiel Coxiestraat. Post stuur je voortaan naar: Natuurpunt, Michiel Coxiestraat 11, 2800 Mechelen. Telefoon, fax en emailverkeer blijven onveranderd.

De Brutale Braam

Rik Desmet

Na de Dolle Distel in vorige Meander komt deze keer een ander stekelig geval aan de beurt: de braam. Net zoals de distel heeft de braam bij de meeste mensen eerder een kwalijke reputatie. Bramen overwoekeren onze bossen, vaak wordt daarbij de vermesting als oorzaak aangehaald en wordt in één adem ook de brandnetel verwenst.

Het resultaat van al dat woekeren is vaak een ondoordringbare muur van bramenstruweel waar niemand nog door kan en die de aanwezige ondergroei verstikt. Voorjaarsbloei blijft uit en natuurlijke verjonging van het bos is niet meer mogelijk. Voor de beheerder niet aangenaam en bij het beheer nogal pijnlijk.

In het tijdschrift *De Levende Natuur* (juli 2004) stond een verhelderend artikel over dit probleem. Opvallend is alvast dat verbraming geen louter recent verschijnsel is, ook in het verleden werd dit al beschreven.

Rubus?

Eigenlijk dekt de naam de lading niet want er bestaan enorm veel soorten bramen die elk een eigen ecologie hebben. In de flora van België staan er zo maar eventjes 63 soorten vermeld, allemaal in het Latijn want ze zijn zo weinig bekend dat de meeste nog geen Nederlandse naam gekregen hebben. Enkele soorten zijn erg zeldzaam en gebonden aan oud bos.

In de flora van de Vlaamse Ardennen van Karel De Waele staan slechts zes soorten vermeld (en die zijn dan ook meestal op naam gebracht door broeder Joris De Ruyver), dit niettegenstaande voormelde broeder in onze streek heel wat meer bramenwaarnemingen gedaan heeft. Maar om economische redenen werden die niet in de regionale flora opgenomen, maar wel doorgegeven naar Flo. Wer voor eventuele aparte studiewerken over de bramen. Je kon hierover in Meander van juli 2003 een artikel lezen geschreven door Koen Van Den Berge. Daarin maken we ondermeer kennis met

de Zandbraam, Agressieve braam, Roggebraam of Vroege braam en andere.

De soorten worden verdeeld over twee subsecties met verschillende groeivorm. De subsectie *Rubus* omvat bladverliezende soorten die zich vegetatief vermeerderen door wortelknoppen, denk aan de Framboos.

In de subsectie *Hiemalis* vinden we wintergroene soorten met aan de top wortelende bladloten. Ze kunnen zich op korte tijd over grote afstand verspreiden, tot zes meter op een jaar! Deze bloeien later, eerder in juni. Vooral de soorten uit deze groep verdwijnen bij een hoge graasdruk of regelmatig maaien.

Bramen hebben een eerder zure bodemlaag en veel licht nodig, na het kappen van b.v. hakhout zijn ze er dan ook vaak heel snel bij om de bodem in te palmen. Eenmaal de boomlaag weer gesloten is

Bramenbloesem

Gilbert De Ghesquière

verdwijnen ook de bramen terug.

Echte verbraming treedt eerder op als de grondwatertafel verlaagt, bramen houden niet van natte gronden. Door verdroging verzuurt de toplaag van de bodem en juist op deze bodems kunnen bramen zich goed vestigen en uitbreiden door de mineralisatie waardoor veel voedingsstoffen vrijkomen.

Bramen, bron van leven

Bramen hebben een belangrijke functie in de natuur, vooral als stuifmeel- en nectarleverancier waar veel insecten, bijen, kevers, zweefvliegen, op af komen. Bramen zijn dan ook een graag geziene gast in de

mantels en zomen van onze bossen. De vruchten, eigenlijk een verzameling van kleine steenvruchtjes, zijn energierijk voedsel voor heel wat vogels, die zo in één moeite ook meehelpen aan de verspreiding van de zaden. Ook mensen komen er graag op af om ze te plukken voor confituur met of zonder pitjes... Wel opletten met bessen laag bij de grond, best spoelen voor het eten, je weet maar nooit met de Vossenlintworm!

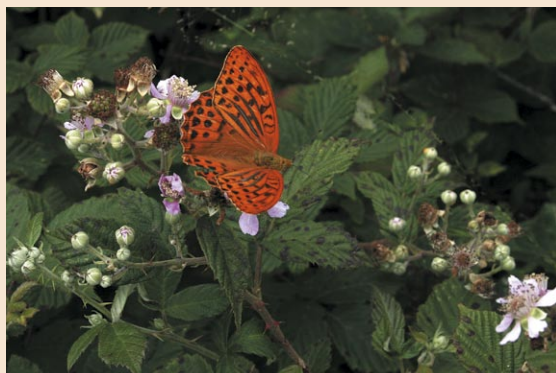
In houtkanten en op taluds hebben we meestal geen

bramenstruweel regelmatig een mooie waarneming op van een zonnende Boomkikker.

Tenslotte zijn er ook een aantal medicinale toepassingen. Zo kan er van de bladeren thee gemaakt worden. Bramen zouden aansterkend, bloedsuikerverlagend, bloedzuiverend, vochtuitdrijvend, wondreinigend en samentrekkend werken.

Beheren of berusten?

Verbraming kan in principe vermeden worden door het in stand houden van een struiklaag die de lichtinval belemmert. Zoals reeds vermeld is ook het maaien een effectief middel maar wel tijdrovend. Begrazing door bvb Ree kan verbraming dan wel tegengaan maar zal een bestaande jungle van bramen ook niet klein krijgen.

Keizersmantel op braam

Jacques Vanheuverwyn

problemen met bramen. Ze zorgen ook voor nest- en schuilmogelijkheden, een bramenstruweel kan zelfs een vossenburcht aan het zicht onttrekken. Een bramenstruweel kan zo in het blote landbouwgebied een attractiepool zijn voor heel wat soorten, groot en klein.

Wat bloeiende bramen in een open plek in het bos staan steeds garant voor wat vlinders. Eén dagvlinder is er afhankelijk van: de Bramenparelmoervlinder die ook aan een opmars richting noorden begonnen is, de opwarming achterna. Ook twee nachtvlindertjes zijn bij bramen te vinden: het Braamvlindertje en het Frambozenvlindertje, hun rupsen leven in de nazomer op het blad van bramen en Frambozen (zie de Ecologisch Flora, deel 2).

Ook voor Reeën en Edelherten zijn bramen een belangrijke voedselbron (bladeren, twijgen, vruchten), vooral in de winter. De vruchten worden gegeten door Vossen en Dassen. In bosranden zoeken Hazelmuizen de bramen op om hun bolvormig nest te maken. Bramenstruwelen zijn ideale overwinteringplaatsen voor Egels. In La Brenne levert het nauwkeurig afspeuren van een

Lederwants op braam

Gilbert De Ghesquière

Het onderzoek leert alvast dat verbraming waarschijnlijk minder met vermessing te maken heeft dan gedacht, misschien dat dit alleen al de bramen een wat positievere reputatie bezorgt.

Met dank aan Karel De Waele voor de aanvullingen bij dit artikel.

Tenslotte wijzen we nog op de unieke herbariumtentoonstelling van bramen die zal te zien zijn op 1 mei (park Liedts van 10 uur tot 18 uur) waarschijnlijk in aanwezigheid van onze bramenkenner bij uitstek: broeder Joris (zie ook het artikel 'Onvoorstelbare werelden op blz. 23).

Bois Joly te Ronse

Een natuurreserveaat met stevige roots

■ Jeannine Tassyns

Situering

Tussen de hogere getuigenheuvels van de Hotond en het Muziekbos, ten noorden van Ronse nabij het kerkhof van Hogerlucht, ligt het Bois Joly, een natuurreserveaat van 13 ha dat sinds 1993 beheerd wordt door de afdeling Ronse van de vzw Natuurpunt. Van het noordelijk deel van het vroegere domein van Edouard-Joseph Joly, dat werd onteigend door de stad Ronse en in gebruik genomen als kerkhof, worden ook 2 ha door Natuurpunt beheerd.

Ten zuiden van het bos werden in 2001 en 2002 nog twee akkers en weiden aangekocht die als bufferzone dienst doen.

Met uitzondering van kleine beheerswerken, zoals het creëren van open plekken en het verbreden van bospaden tot wandelpaden, wordt in het bos zelf zo weinig mogelijk ingegrepen. Natuurpunt streeft op lange termijn naar een volledig natuurlijk bos waarin continu oude en zieke bomen sterven en jonge bomen zich vestigen. Een dergelijk 'natuurlijk' bos is uiterst zeldzaam in West-Europa. Aangezien in het Bois Joly praktisch alle inheemse bomen en struiken aanwezig zijn, is het niet nodig om in te grijpen; alle zaden zijn immers aanwezig. De soorten die de onderlinge concurrentie het beste aankunnen, zullen zich het sterkst uitbreiden, de andere soorten die door de mens aangeplant werden (zoals bijvoorbeeld de Tamme kastanje) of typische pioniersoorten (zoals de berk), zullen na verloop van tijd verminderen of zelfs verdwijnen. Doordat het in de bedoeling ligt het bos en de bufferzone naar een waardevol natuurbos te laten evolueren, is het enkel bij geleide wandelingen of op aanvraag met een gids te bezoeken. Neem hiertoe contact op met één van de conservators (tel 055/20.71.23 of 055/21.83.54).

Hoe het ontstond.

Het 19e eeuwse Bois Joly was eigendom van Edouard-Joseph Joly (1812-1887), advocaat, bankier die als amateur archeoloog archeologisch onderzoek deed in Keltische tumuli in de omgeving van Ronse. Hij verzamelde gedurende meer dan 25 jaar voorwerpen zoals halskettingen, fibulae (gespen), schrijfstiften, scharen en aardewerk van de Steentijd tot de Merovingische periode (ca. 430-751). Op dit ogenblik wordt het grootste deel van zijn verzameling bewaard in het Musée du Centenaire te Bergen en in het Metropolitan Museum te New York.

Door gebruik te maken van de geomorfologische kenmerken van het hellende gebied, heeft Edouard-Joseph Joly het Bois Joly rond 1850-1860 heraangelegd als een groot wandelpark met "druidische" elementen. De aanleg van tuinen en parken, geïnspireerd op de achttiende-eeuwse landschapstijl van de Engelse tuinen, kaderde in de tijdsgeest van het romantisme. In deze parken werden exotische en historische bouwwerken nagebouwd. Dergelijke bouwwerken werden follies genoemd (in het enkelvoud folly). De term folly werd later uitgebreid naar alle bouwwerken die men als bizar, nutteloos of onzinnig aanzag. Bekende Belgische follytuinen zijn de Rocher de Attre, het park bij het kasteel van Beloeil, het Bois Joly en het Top domein te Brakel. Veel van de in de negentiende eeuw opgerichte follies zijn op dit ogenblik reeds verdwenen.

Dolmen: 'druidisch element'

Bij de aanleg van het park Bois Joly werden de bronhoofden vergraven en werd het water via geulen naar de centrale beek midden in het park afgevoerd. Het natuurlijke verval in het terrein werd benut door in het middendeel drie afgedamde vijvers aan te leggen. In en rond deze vijvers stonden rotspartijen en solitaire stenen. Het merendeel van de ornamenten bestond uit lokaal gevonden zeer harde ijzerzandsteen of uit de zogenaamde "Poudingue de Renaix" (Ronsische conglomeraatsteen, gevormd door rolkeien, aaneengekit in ijzerzandsteen).

Tussen de bovenste en de middelste vijver werd met de uitgegraven aarde een kleine heuvel met

een steencirkel aangelegd. In de negentiende eeuw werden hier ook concerten gegeven.

Naast een breder pad staat nog steeds de 'Menhir': een uit drie stukken bestaande zware solitaire zuil die een Keltische menhir nabootst. Op het hoogste punt van de tuin, nu het kerkhof, staat de 'Dolmen', een nagemaakt prehistorisch monument waarvan de stenen door Joly op de Muziekberg werden opgegraven en naar Bois Joly verplaatst. Deze "Dolmen" bestaat uit een rechtopstaande rotsblok waarop een horizontale steen ligt.

Eind negentiende eeuw werd het Bois Joly druk bezocht. Hiervan getuigen oude sfeervolle foto's en prentbriefkaarten.

Naast zijn rol als pretpark had het Bois Joly ook een economische functie. Na het verval van de verouderde linnennijverheid rond 1840 - 1850, trad er in Ronse

opsijpelt, die drassig blijven.

De natuur heeft haar kans gegrepen: stenen en dode boomstronken zijn begroeid met mossen en korstmossen. Bramen versperren de paden, brandnetels groeien waar de bodem te stikstofrij is.

Een bos met opmerkelijk reliëf en waterhuishouding

Bois Joly ligt op een steile helling die over een afstand van 550 meter daalt van 105 tot 55 meter. Op de helling van Bois Joly vindt men een trapvormig reliëf, typisch voor de streek. Deze trapvorm is ontstaan doordat de bodemlagen, (afwisselend bestaande uit kleiig zand en uit zandige klei) die zacht hellend aflopen van zuid naar noord, in de loop van de tijd geërodeerd en afgevlakt zijn. De zandlagen eroderen sneller en zijn steiler. De kleilagen zijn minder

Oude prentbriefkaarten: "Etang", "Chalet" en "Entrée du bois"

op het einde van de negentiende eeuw een grondig herstel op, door de overschakeling van linnen op katoen. Eerst artisanaal door thuiswevers, nadien in fabrieken. Tijdens deze periode van bloeiende textielindustrie tot de zestiger jaren van de twintigste eeuw werden de vijvers van Bois Joly als waterreservoir gebruikt en werd het water langs ijzeren buizen naar het centrum van Ronse geleid.

De tand des tijds

De folies van Joly zijn langzaam vervallen onder invloed van weer en wind. Tijdens de eerste wereldoorlog werd het hele bos gekapt en verdween Bois Joly als tuin. Doordat de dammetjes van de vijvers ondertussen ingestort zijn of lek geslagen, evolueren de bospoelen tot drassige plekken en zijn ze op een relatief snel tempo aan het verlanden. Van nature zijn er bovendien kwelzones waar het grondwater diffuus

erosiegevoelig en zijn vlakker.

In tegengstelling tot de hoger gelegen toppen van de Vlaamse Ardennen, die bedekt zijn met erosiebestendige ijzerhoudende Diestiaanzandsteen, is er in Bois Joly, dat een heel stuk lager ligt, geen ijzerzandsteen meer aanwezig.

Doordat insijpelend regenwater sneller doordringt in doorlaatbare zandlagen en zich ophoopt boven meer ondoorlaatbare kleilagen, zoekt het water zich via talrijke bronnetjes een weg naar buiten waar de kleilagen in een helling aan de oppervlakte komen. In Bois Joly ligt zo een bronnenlijn op ongeveer 85 meter boven de zeespiegel. De bronbeekjes van Bois Joly stromen zuidwaarts de helling naar beneden en vormen de Norisbeek, die dan in het centrum van Ronse in de Molenbeek uitmondt. De Molenbeek stroomt in de Ronebeek die in Escanaffles in de Schelde stroomt.

Het dieren- en plantenleven

Heuveltoppen in de Vlaamse Ardennen die te steil, te nat of te onvruchtbaar zijn en voor landbouw ongeschikt, bleven bebost, zo ook het Bois Joly.

Weide tussen akker en bos

foto afdeling Ronse

Door de typische geologische bodemgesteldheid kunnen zich verschillende natuurlijke vegetatietypes ontwikkelen. Op alluviale dalbodems hoort van nature een essen-elzenbos, op zware vochtige grond ontstaat een eikenbos en op neutrale of licht zure bodems een eiken-beukenbos.

In een goed ontwikkeld bos vindt men vier lagen of etages: de boom-, de struik-, de kruid- en de bodemlaag.

Men vindt in het Bois Joly bijna alle inlandse **boomsoorten**. Dit is het gevolg van zijn vroegere parkfunctie, waar bij de aanleg gestreefd werd naar een grote verscheidenheid. Zo vindt men er Tamme kastanje, Zomereik, Beuk, Haagbeuk, Ruwe berk, Zwarte els, Gewone esdoorn, Gewone es, Zoete kers, Ratelpopulier, Grauwe abeel, Paardekastanje en de olm (die jammer genoeg zoals dit in gans Vlaanderen het geval is, aangetast wordt door de lepenspintkever). Er zijn geen naaldbomen. Een atypische boomsoort die ook voorkomt is de Robinia (Valse acacia), een van oorspong Amerikaanse soort die langs de toegangsdreef en aan de oostelijke boomrand werd aangeplant.

De lichte vruchten en zaden van bomen zoals de wilg en de berk verspreiden zich hoofdzakelijk met de wind. Aldus kunnen zij zich als pioniers op een natuurlijke manier vestigen. Dit gebeurt op dit moment op de zuidelijke aan het bos grenzende weide waar de

Boswilg snel veld wint. Andere boomsoorten zoals Beuk, Eik en Tamme kastanje vormen vruchten en zaden of bessen die door bepaalde vogels en eekhoorns worden verspreid.

De **struiklaag** is goed ontwikkeld. Men vindt er Hazelaar, Eenstijlige meidoorn, Vlier, Gelderse roos, Sleedoorn, vogelkers, Mispel, Wilde lijsterbes, Rode kornoelje, Hulst, braam, Bosroos en Hondсроos. Langs bomen en struiken slingeren her en der Klimop, Wilde kamperfoelie en Hop.

De **kruidlaag** is volledig natuurlijk en zeer soortenrijk door de aanwezigheid van de vruchtbare leembodem. Veel kruidensoorten in het bos bloeien in het vroege voorjaar vooraleer de struiken en bomen bladeren krijgen en er veel licht op de bodem valt. Ze leven daarna verder onder de vorm van knollen, bollen of wortelstokken. Maar ook in volle zomer, als het in het bos donker is, vinden we nog kruiden. Het gaat hier echter om andere soorten dan in het vroege voorjaar. Vooral in het vroege voorjaar, eind april, staat het bos op zijn mooist als de blauw gekeurde Wilde hyacinten bloeien (die in het lokale dialect "blauwe kousjes" genoemd worden). Iets vroeger in het jaar en op de vochtigere plaatsen bloeit de Bosanemoon. Andere

Bois Joly: nietsdoenbeheer

foto afdeling Ronse

opvallende voorjaarsbloeiers zijn Kleine maagdenpalm, Gevlekt longkruid, Paarse schubwortel, Gevlekte aronskelk, Italiaanse aronskelk, Eenbes, Muskuskruid, Gewone salomonszegel, Roze winterpostelein, Witte klaverzuring en Heelkruid. Meer naar de zomer toe bloeien het Geel nagelkruid, Kleefkruid, Groot heksenkruid en Dagkoekoeksbloem.

Oostkantons

Herman De Waele

Paddestoelencursus

Gilbert De Ghesquière

Kramsvogel

Gerard Mornie

Honingzwam

Gerard Mornie

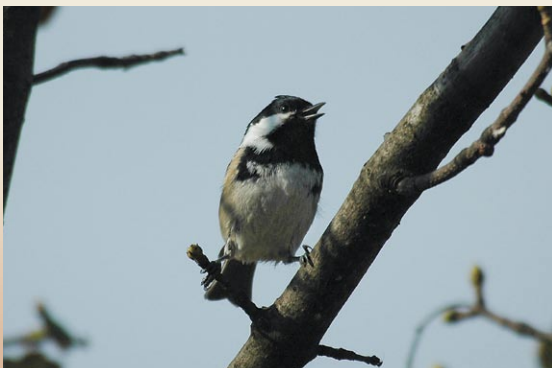
Beestjes zoeken in moeders paraplu

Ludo Bauwens

Rooigembeekvallei

Patrick De Rore

Zwarte mees

Tom Buysse

Nevelzwam

Gilbert De ghesquière

Langs bospaden vindt men Waterpeper, Ruwe smele, Boszegge, Boswederik en Egelboterbloem.

In het bronbos (de kwelzones) treft men Bittere veldkers, Paarbladig goudveil en Reuzenpaardenstaart aan.

Op vochtige plaatsen en op grasland staan Pinksterbloem, Slanke sleutelbloem, Echte valeriaan, Moerasspirea, Harig wilgenroosje en Kruipend zenegroen evenals Bosbies, Echte koekoeksbloem, Scherpe zegge, Kale jonker, Beekpunge en Pitrus.

Op drogere graslanden vindt men Klein vogelpootje, Liggende vleugeltjesbloem, Struikhei, Muizenoortje en Mannetjesereprijs.

Het water in de beken is van uitstekende kwaliteit. Bij onderzoek van de bronwaterkwaliteit blijkt echter dat dit ondrinkbaar is, waarschijnlijk wegens intensieve bemesting op de langs het bos gelegde akkers.

Op de **bodemlaag** van het bos ligt een strooisellaag van dode bladeren. Her en der vindt men mossen, levermosses en korstmossen en volop zwammen in de herfst, zoals Parelamaniet, Honingzwam, Judasoor, Platte tonderzwam, Stinkzwam, Berkenzwam, Zwavelkopje, Rodekoolzwammetje, Elfenbankje, Vliegenschwam, Stinkparasolzwam, Groene anijstrechtterzwam, Nevelzwam, Fopzwammetje, Botercollybia, Takruitertje, Helmmycena, Grote bloedsteelmycena, Kaneelkleurige melkzwam, Zwartpurperen russula, Braakrussula, Paarssteelschijnridder, Pronkhertenzwam, Kopergroenzwam, Roodstelige fluweelboleet, Gele knotszwam en Grote oranje bekerzwam.

Volgende **vogelsoorten** werden waargenomen als broedvogels: de Koolmees, de Pimpelmees, de Matkop, de Glanskop, de Staartmees, de Zwarte mees, het Goudhaantje, de Boomklever, de Boomkruiper, de Grote en Kleine bonte specht, de Groene specht, de Zwartkop, de Grasmus, de Tuinfluiter, het Roodborstje, het Winterkoninkje, de Vink, de Merel, de Fluiter, de Zanglijster, de Houtduif, de Holenduif, de Turkse tortel, de Heggenmus, de Buizerd, de Sperwer, de Bosuil, de Steenuil, de Vlaamse gaai, de Zwarte kraai, de Kauw, het Waterhoen en de Wilde eend.

De Geelgors werd in de winter van 2004 waargenomen, maar is al jaren als broedvogel verdwenen, evenals Grauwe gors. De Fluiter wordt ook al jaren niet meer waargenomen. De Vuurgoudhaan is één keer

vastgesteld als broedvogel, nu niet meer. De Patrijs broedt sinds twee jaar in de omgeving. Sinds 1995 broedt de Sperwer er elk jaar en de Buizerd sinds 2001. De Torenvalk en de Boomvalk worden regelmatig gezien, maar zijn nog niet vastgesteld als broedvogel. In het bosperceel broedt minstens één koppel van de Bosuil. De Steenuil komt voor buiten het reservaat.

Aangezien er in het bos geen vijvers meer zijn, kunnen de **amfibieën** zich in het bos niet meer voortplanten. Eén van de beheersmaatregelen om het amfibieënbestand op natuurlijke wijze te doen vermeerderen, is het uitgraven van een weidepoel. Zo wil men aan de zeldzame Vuursalamander de mogelijkheid bieden om zich voort te planten. De volwassen Vuursalamander kan niet zwemmen, maar de larve is op water aangewezen. Bij de voortplanting kruipen de wijfjes op een overhangende tak en laten hun levende jongen (en geen eieren) in het water vallen.

Andere amfibieën die zich in enkele vijvers ten zuiden van het bos voortplanten, maar het bos gebruiken als overzomeringsgebied zijn: de Bruine kikker, Groene kikker, de Gewone pad, de Alpenwatersalamander en de Vinpootsalamander.

De Hazelworm, het enige reptiel dat in de streek voorkomt (Muziekbos, Stedelijk Wandelpad...), werd tot nu toe nog niet waargenomen in het Bois Joly.

Er vond tot op heden nog geen volledige **zoogdieren**inventarisatie plaats. Sinds de jaren tachtig komt de Vos weer voor in de streek (jaarlijks vindt men één of twee holen in het bos). Sinds de jaren negentig ziet men ook weer Rode eekhoorns. In 2003 werd voor de eerste maal een dode mannelijke Steenmarter gevonden langsheen de Hogerluchtstraat ter hoogte van het kerkhof. Een muizen- en vleermuizeninventarisatie moet nog plaatsvinden.

Beheer van het reservaat

In het grootste deel van het bosperceel wordt een nietsdoenbeheer uitgevoerd. Belangrijk is de opmerkelijke stijging van het dood hout in het bos. De pioniersoort Ruwe berk, de Tamme kastanje, de Zomereik en de olm zijn de boomsoorten waarin de aftakeling duidelijk begonnen is. Ongeveer de helft van de berken zijn afgestorven, waarbij het grootste deel

omgevallen is. Ook de grote hakhoutstoven van Tamme kastanje zijn over hun hoogtepunt heen en enkele zijn al omgewaaid.

Ook van andere boomsoorten zijn er individuen die afsterven, maar in beperkt aantal. Europese vogelkers verjongt opvallend, wat als zeer positief wordt beschouwd.

Eerder negatief is de verjonging van Gewone esdoorn. De bosflora evolueert goed, Paarbladig goudveil breidt sterk uit, ook Eenbes neemt toe, niet alleen in aantal maar ook in vindplaatsen.

In het zuidelijkste puntje van het Bois Joly wordt hakhoutbeheer uitgevoerd, waarbij het perceel in twee delen is gesplitst. Het eerste deel werd in de winter 1999-2000 voor het eerst gekapt, waarbij alle takhout is afgevoerd. Het andere deel wordt binnenkort aangepakt.

Het grasland in het noordwesten van het gebied, dat aanvankelijk in gewoon landbouwbeheer was met bemesting en intensieve begrazing, wordt sinds begin 2001 als hooiland beheerd. Via een maaibeheer (2x per jaar) wordt geprobeerd de nodige verschraling te realiseren. Momenteel zijn de resultaten nog niet voldoende om over te schakelen op een minder intensief begrazingsbeheer.

In 2001 werd het begrazingsbeheer ingevoerd op de twee zuidelijk gelegen graslandpercelen en één voormalig akkerlandperceel, waarbij 3 runderen worden ingezet op een oppervlakte van ongeveer 2 ha. De evolutie in de oorspronkelijke graslandpercelen verloopt langzaam en bevindt zich momenteel in de fase van Akkerdistel. De begrazing kan het distelprobleem niet tegenhouden en er moet nog steeds mechanisch ingegrepen worden. De kruidensamenstelling verandert nog niet echt, vermoedelijk is de voedselrijkdom van de bodem nog te hoog.

In het deel dat afkomstig is van grasland verandert de soortensamenstelling maar zeer langzaam. Vanuit het akkerland is de evolutie echter zeer positief te beschouwen. Ook de openheid in de vegetatie wordt als zeer positief beschouwd: hierdoor verwachten we dat de soortensamenstelling nog zal uitbreiden.

Het begraasd deel van de vroegere akker daarentegen evolueert al zeer goed. De soortenrijkdom is hier hoger

dan op het er naast liggend perceel dat uit grasland komt. Opvallend is de sterke uitbreiding van Margriet. Andere soorten die op dit perceel reeds voorkomen zijn: Scherpe boterbloem, Ringelwikke, Kleine klaver, Paardebloem, Biggekruid, Slipbladige ooievaarsbek en Kamgras. Langs de bosrand kiemen soorten zoals Zomereik, Zwarte els en Boswilg.

Op een historisch akkerperceel wordt het akkerbeheer verdergezet. In samenwerking met een landbouwer worden graangewassen gezaaid. Er blijft een strook liggen die niet geploegd wordt, dit in functie van tweejarige akkeronkruiden, die kunnen dienen als voedselbron voor zaadetende vogels en kleine zoogdieren. Een inventarisatie in 2003 leverde volgende soorten akkeronkruiden op: Duist, Rood guichelheil, Grote windhalm, Uitstaande melde, Oot, Korenbloem, Melganzevoet, Geleganzebloem, Behaarde boterbloem, Liggende vetmuur, Klein kruiskruid, Akkermelkdistel, Gewone melkdistel, Gekroesde melkdistel, Bolderik, Slipbladige ooievaarsbek, Echte kamille, Akkervergeet-mij-nietje en Grote klapproos.

De volgende Meander ...

gaat naar de drukkerij op 1 april. Teksten moeten steeds bij de redactie toekomen ten laatste de tiende van de maand die voorafgaat aan de maand waarin Meander verschijnt. **Voor het volgende nummer is dit dus op 10 maart.** We willen erop aandringen dat deze regel gevolgd wordt. Men beseft onvoldoende hoezeer een te laat binnengekomen tekst het werk van de redactie kan bemoeilijken en vertragen.

Een tweede aandachtspunt is de **naamgeving van foto's**. We vragen met aandring dat die namen zouden beginnen met de **initialen** van de fotograaf gevolgd door een zo nauwkeurig mogelijke omschrijving van het onderwerp. Voor soorten (planten, vogels, paddestoelen, insecten ...) vragen we dus de **volledige soortnaam**, voor bv. landschappen de plaats enz. Na deze vermelding kan eventueel een volgnummer of een datum volgen. Een dergelijke naamgeving maakt het opzoeken van foto's in ons archief veel eenvoudiger.

Zaterdag 28 januari 2006 Powerpointvoorstelling over Japan

door Frederik Willemyns

Het Verre Oosten herbergt enkele echte parels voor vogelliefhebbers. Weinig streken spreken zo tot de verbeelding als Japan in de winter. De inspanning om er te geraken is niet min, de beloning is des te groter. En dat komt in belangrijke mate door de plaatselijke 'cultuur' van wintervoederplaatsen. Er zijn hoogstwaarschijnlijk geen andere plaatsen ter wereld waar men zo indringend kennis kan maken met diverse soorten kraanvogels en arenden.

Frederik Willemyns trok doorheen Japan, van Kuyshu in het zuiden tot Hokkaido in het noorden, en bracht

een schat aan beeldmateriaal mee. Maak kennis met diverse soorten kraanvogels (6 soorten waaronder de zéér zeldzame Japanse kraanvogel) en zeearenden (met als kers op de taart de zéér indrukwekkende Steller's zeearend) zoals u ze waarschijnlijk nog nooit zag. Aanschouw apen (de 'Snow Monkeys') die de traditie van 'heetwaterbaden' alle eer aan doen. Start om 20u in zaal "Amigo" in de Heurnestraat te Heurne (nabij de kerk). Inkom: € 2,5 per persoon, € 5 per gezin. Einde omstreeks 22u30.

Vrijdag 10 februari 2006 Diavoorstelling over een fietsvakantie in IJsland

door Lieven Nachtergaele
en Natalie Schepens

Lieven Nachtergaele en Natalie Schepens brengen u een sfeervol reisverslag van hun fietsvakantie op IJsland. Nergens is de aarde zo buitenaards en spectaculair als op IJsland. Hoogspuitende geisers, gigantische watervallen, kale landschappen, dampende lavavelden en kokende modderpoelen... een confrontatie met de natuur! Eten, drinken, warmte en onderdak, krijgen tijdens een fietstocht door dit land een nieuwe betekenis.

Iedereen is van harte welkom om 20u in De Griffel, Ouwegemsesteenweg 90, Ouwegem (Zingem). Einde omstreeks 22u30. Inkom: € 2,5 per persoon en € 5 per gezin. Een gratis drankje wordt je aangeboden door Natuurpunt Zingem.

Inlichtingen: Lieven en Natalie
09/384 87 45, natalieven@skynet.be

